

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

ROYAL NORWEGIAN EMBASSY

КВАРТАЛЬНИЙ ЗВІТ ПРО ЗАХОДИ ПРОЕКТУ

МУНІЦИПАЛЬНА ПРОГРАМА ВРЯДУВАННЯ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Липень-вересень 2010

www.undp.org.ua

msdp.undp.org.ua

Подяка нашим партнерам

Національні партнери

	Івано-Франківська міська рада		Житомирська міська рада		Рівненська міська рада		Калинівська міська рада
	Новоград-Волинська міська рада		Галицька міська рада		Миколаївська міська рада		Сакська міська рада
	Кіровська міська рада		Голопристанська міська рада		Кагарлицька міська рада		Джанкойська міська рада
	Вознесенська міська рада		Українська міська рада		Нововолинська міська рада		Щолкінська міська рада
	Могилів-Подільська міська рада		Львівська міська рада		Долинська міська рада		Рубіжанська міська рада
	Тульчинська міська рада		Міністерство з питань житлово-комунального господарства України		Міністерство регіонального розвитку та будівництва України		Новоозернівська селищна рада
	Бахчисарайська міська рада		Академія муніципального управління		Комітет Верховної Ради України з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування		Первомайська селищна рада
	Красногвардійська селищна рада		Нижньогірська селищна рада		Зуйська селищна рада		Євпаторійська міська рада
	Вінницька міська рада						

Міжнародні партнери

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

ROYAL NORWEGIAN EMBASSY

Досягнення проекту були б неможливими без підтримки та співпраці міст-партнерів нашої програми, зокрема, міст Івано-Франківськ, Рівне, Житомир, Галич, Новоград-Волинський, Миколаїв, Кіровське, Гола Пристань, Кагарлик, Вознесенськ, Українка, Могилів-Подільський, Львів, Рубіжне, Долина, Тульчин, Калинівка, Саки, Джанкой, Щолкіне, Євпаторія та селищ Нижньогірське, Красногвардійське, Первомайське, Зуя та Новоозерне; Комітету Верховної Ради України з державного будівництва та місцевого самоврядування, Академії муніципального управління, Міністерства з питань житлово-комунального господарства України, Міністерства регіонального розвитку та будівництва України, Інституту хімічних технологій Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Рубіжне), Національного університету водного господарства та природокористування, Таврійського гуманітарно-екологічного інституту а також міжнародних партнерів, зокрема, Канадської агенції міжнародного розвитку, Швейцарської агенції розвитку та співробітництва та Посольства Королівства Норвегії в Україні. Команда проекту висловлює щирю подяку їм за їхню підтримку та співпрацю. Аналогічно, команда МПВРСР хотіла б подякувати за співпрацю всім інституціям/людам, залученим до процесу впровадження програми, зокрема, керівництву ПРООН, Бізнес-центру, та іншим структурним підрозділам в Україні, а також громадянам, службовцям муніципалітетів, вченим, представникам бізнес-спільноти, організацій громад та іншим приватним та державним установам

Головна статистична інформація про заходи ПРООН/МПВСР за липень-вересень 2010 р.

№	Заходи	Станом до 2010 року	1 кв. 2010	2 кв. 2010	3 кв. 2010	Всього з '04
1	Територія, охоплена заходами					
a	Області (включаючи АР Крим)	12	-	-	12	12
б	Міста	28	-	1	29	29
2	Інституційний розвиток					
a	Організації громад	470	17	32	15	534
б	Мережі навчальних закладів	13	-	-	-	13
в	Мережі бізнес-структур	2	-	-	-	2
г	Мережі громадських організацій	8	-	-	-	8
д	Муніципальні ради сталого розвитку	4	-	-	-	4
е	Національний форум міст-партнерів	1	-	-	-	1
є	Національний форум ВНЗ-партнерів	1	-	-	-	1
3	Членство					
a	Кількість громадян – всього	49498	1676	2690	1144	55008
i)	Жінок	28343	1024	1465	761	31593
ii)	Чоловіків	21155	662	1225	383	23425
б	Загальноосвітні та дошкільні навчальні заклади	251	1	-	-	252
в	Неурядові громадські організації	92	-	-	-	92
г	Бізнес-структури	31	-	-	-	31
4	Розвиток людських ресурсів					
a	Кількість впроваджених заходів РЛР	363	22	21	11	417
б	Вигодонабувачі / учасники – всього	9500	478	591	333	10902
5	Покращення якості життя людей					
a	Підтримані проекти місцевих громад	232	-	7	27	266
б	Загальна вартість проектів (тис. грн) *	26285.056	-	956.281	2742.6	29983,94
i)	Внесок громади	3478.023	-	153.422	333.790	3965,235
ii)	Частка міської ради	12879.787	-	602.144	1373.	14854,93
iii)	Частка ПРООН / ШАРС/ КАМР	8782.146	-	200.715	1035.716	10018,58
iv)	Частка інших місцевих донорів	1145.1	-	-	-	1145.1
в	Статус впровадження проектів					
i)	Перерахована сума, (тис. грн.)***	19981.325	-	3687.0	3 982. 8	27651,13
ii)	Завершені проекти	172	-	2	8	182
г	Прямі вигодонабувачі проектів	142225	-	6842	15900	165159
i)	Жінки	45418	-	2604	6094	219083
ii)	Чоловіки	35845	-	2058	4742	96761
iii)	Діти	60962	-	2180	5064	110851
6	Мобілізація та використання ресурсів, дол. США	Бюджет на 2010 р.	Використано в 1 кв.	Використано в 2 кв.	Використано в 3 кв.	Виконання, %
a	Рівненська міська рада	94 913,72	4 625,46	1 553,80	68 758,30	84,48
b	Новоград-Волинська міська рада	8 188,82				0,00
c	Кіровська міська рада	7 625,90		1 533,43	3 382,57	68,98
d	Голопристанська міська рада	3 149,29				0,00
e	Українська міська рада	5 792,29		1 436,57	1 749,68	58,86
f	Житомирська міська рада	114,20				0,00
g	Могилів-Подільська міська рада	1 549,27				0,00
h	Нововолинська міська рада	2 519,14		790,69		33,58
i	Миколаївська міська рада	22 392,97	2 079,57		1 310,46	16,20
j	Долинська міська рада	5 348,54			887,20	17,75
k	Сакська міська рада	15 185,34	1 780,40	1 898,73		25,92
l	Івано-Франківська міська рада	21 356,90			3 317,28	16,62
m	Джанкойська міська рада	14 180,56	849,03		855,03	12,86
n	Кагарлицька міська рада	2 024,17	1 950,75			103,12
o	Тульчинська міська рада	6 983,46				0,00
p	Вознесенська міська рада	53 589,25	2 591,48	9 571,13	6 343,63	36,95
q	Рубіжанська міська рада	4 260,89	3 177,07		617,18	95,28
r	Галицька міська рада	1 083,76				0,00
s	Нижньогірська селищна рада	8 107,27	6 956,40			85,80
t	Євпаторійська міська рада	27 359,81			3 840,45	14,04
U	Програма розвитку ООН	100 000,00	14 667,65	40 304,54	13 748,10	68,72
v	ШАРС	412 152,30	49 039,57	93 375,13	148 770,12	75,60
w	Посольство Норвегії	4 333,50		1 022,29		25,24
	КАМР	346 874,13	29 282,56	38 151,62	40 155,78	33,19
	Разом	1 169 085,48	116 999,94	189 637,93	293 735,78	54,95

1 долар США = 7,87 грн. (вересень 2010)

Перегляд основних досягнень МПВСР протягом липня-вересня 2010 р.

Основними завданнями протягом кварталу було:

- Визначення пріоритетів роботи Проекту на 2011 р.;
- Завершення роботи по перегляду навчального курсу зі сталого розвитку суспільства;
- Надання підтримки з інформаційно-комунікаційних технологій 3-м містам;
- Підтримка ініціатив місцевих громад;
- Організація візиту міст-партнерів ПРООН з АР Крим до Польщі;

Основними досягненнями МПВСР протягом кварталу стали:

1. Реформи в сфері законодавства та політики:

- 13 голів міст-партнерів розробили рекомендації та визначали пріоритети Програми на 2011 рік на Координаційній зустрічі партнерів Проекту. Учасники та учасниці погодились, що міжмуніципальну співпрацю потрібно застосовувати активніше для поглиблення двосторонніх відносин між українськими та швейцарськими містами, а також між містами Східної та Західної України.
- Перший в Україні пілотний проект по міжмуніципальній співпраці розроблено за підтримки ПРООН/МПВСР в Тульчинському районі (Вінницька область). Очікується, що даний проект залучить м. Тульчин та сусідні громади сіл Кинашів та Суворівське.
- ПРООН/МПВСР сприяє розробці Програми підтримки розвитку міст на 2011-2015 рр. Проект профінансував проведення аналізу реалізації Державної програми підтримки малих міст на 2004-2009 та розробку рекомендацій для нової програми на 2011-2015.

2. Розбудова інституційного потенціалу:

- Створено 15 організацій громад, членами яких стали 761 жінка та 383 чоловіки. Організації громад охопили 15 будинків.
- Рівненська міська рада засвоїла підхід ПРООН/МПВСР, ухваливши «Муніципальну програму сталого розвитку» в 2009. На 2010 р., бюджет Рівненської міської ради передбачив 3,5 млн. грн. на співфінансування проектів громад, а в 2011 планується виділити 5 млн. грн.
- Підтримано 27 проектів громад загальною вартістю 2,74 млн. грн., включаючи 4 проекти громад м. Саки, 7 проектів громад м. Вознесенськ, 5 проектів м. Євпаторія, 3 – м. Миколаїв, по 2 проекти з міст Кагарлик, Рубіжне та Долина та по одному проекту від міст Джанкой та Новоозерне.
- Загальна вартість проектів буде розділена між сторонами в наступній пропорції: 50,07 % внесуть міські ради-партнери, 37,76% внесе ПРООН/МПВСР (16,19% в контексті ШАРС та 21,58% в контексті КАМР); 12,26 % будуть внесені членами організацій громад (ОГ/Мережі). Загалом, проекти принесуть користь 15900 вигодонабувачам з міст-партнерів, серед яких 6094 жінок, 4742 чоловіків та 5064 дітей.

3. Розвиток людських ресурсів:

- 11 заходів для розвитку людських ресурсів проведено протягом кварталу, 2 з яких організовано МВП та 9 – Командою управління проектом в м. Київ. Тренінги були спрямовані на покращення навичок місцевих громад управляти ОСББ. Тренінги для шкільних вчителів міст-партнерів були спрямовані на підготовку до викладання курсу «Уроки для сталого розвитку». В навчальних заходах взяло участь 354 учасники, з яких 62,43% жінки та 37,57% жінки.
- Протягом кварталу, працівники ПРООН/МПВСР та партнери взяли участь в ознайомчих візитах «Схід-Захід» до м. Рубіжне (Луганська область); до м. Нововолинськ (Волинська область); до міста-партнера Вінниці. Кримські міста здійснили візит до Республіки Польща та встановили партнерство з польськими містами. Також, проведено прес-тур до м. Новоград-Волинський для 14 журналістів національних ЗМІ.
- 96 осіб отримали користь від навчальних і ознайомчих візитів, включаючи 50 жінок і 46

чоловіків.

4. Покращення якості життя – інфраструктурні проекти громад:

- 184 проекти повністю завершено партнерськими організаціями громад в містах з початку роботи проекту і 46 проектів знаходяться на завершальній стадії виконання (середній статус 75-90%). 28 проектів виконано менш ніж на 50%.

5. Результати комунікаційних заходів

- Протягом кварталу, відстежено 61 медіа згадку про заходи Програми, з яких 36 були національного рівня, 25 – місцевого. Згадування на офіційних веб-сайтах склало 54,10%, газети залишаються важливим джерелом для поширення інформації про Програму і складають 22,95% згадок, решта інформації з'являється на ТБ та радіо залучених агенцій (кожне з цих джерел становить по 11,5%). Разом, це становить 1464 згадувань з 2004 року, коли було започатковано Програму.

6. Мобілізація та використання ресурсів:

- Протягом року для заходів Програми було залучено ресурси обсягом 1,17 млн. дол., включаючи 100 тис. дол. від ПРООН, 412,15 тис. дол. від ШАРС, 346,9 тис. дол. від КАМР, 4,33 тис. дол. від Посольства Королівства Норвегія в Україні та 305,73 тис. дол. в якості національного співфінансування.

Плани на 4й квартал 2010 року

- Підведення підсумків року та визначення пріоритетів проекту на наступний рік в ході Щорічного засідання Національного форуму міст-партнерів;
- Створення майданчику для обміну інноваційними практиками в ході форуму «Електронне врядування – ефективна влада для мешканців міст»;
- Завершення процедури перегляду навчального курсу зі сталого розвитку суспільства та отримання рекомендацій /грифу щодо курсу від Міністерства освіти та науки;
- Продовження розробки ініціативи з міжмуніципальної співпраці по ТПВ в Тульчинському районі;
- Підтримка проведення VI Міжнародного конгресу «Інституційні та технічні аспекти реформування житлово-комунального господарства» організованого Міністерством з питань житлово-комунального господарства

ЗМІСТ

Головна статистична інформація про заходи Програми 3-му кварталі 2010 р., *ii*

Короткий виклад досягнень МПВСР у 3-му кварталі 2010 р., *iii*

Абревіатури, *vii*

I. Контекст, 1

1.1 Генезис Програми, **2**

1.2. Територія, охоплена заходами Програми, **5**

II Досягнення Програми, 6

2.1 Результати розвитку, **7**

2.1.1 Реформи у сфері законодавства та політики, **9**

2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу, **12**

2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку, **17**

2.1.4 Розвиток людських ресурсів, **20**

2.1.5 Громадська поінформованість про ВІЛ/СНІД та гендер, **24**

2.2 Менеджмент та ефективність, **24**

2.2.1 Партнерства / Зв'язки, **24**

2.2.2 Результати комунікаційних заходів, **25**

2.2.3 Мобілізація та використання ресурсів, **27**

2.2.4 Зовнішнє оцінювання Програми,

III Уроки та можливості, 29

3.1 Нагромадження досвіду, **30**

3.2 Плани на майбутнє, **30**

Додатки

1. Фінансовий статус проектів місцевого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, грн., **38**

2. Деталі щодо підпроекту, що впроваджується за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва, **40**

3. Деталі щодо заходів, за підтримки Канадської агенції міжнародного розвитку, **42**

4. Деталі щодо проектів громад, що підтримуються Посольством Королівства Норвегія в Україні, **44**

5. Команда реалізації проекту, **45**

Перелік таблиць

1. Досягнення МПВСР цільових показників розвитку в першому-третьому кварталах 2010 р., **5**

2. Інституційний розвиток у містах-партнерах у 3-му кварталі 2010 р., **15**

3. Короткий опис проектів місцевих громад, затверджених в 3 кв. 2010 р., **17**

4. Статус завершеності проектів, **18**

5. Заходи з розвитку людських ресурсів, **18**

6. Кількість медіа-згадок, **28**

7. Мобілізація та використання ресурсів у 3-му кварталі 2010 р. в розрізі донорів, дол. США, **28**

Перелік карт

1. Територія, охоплена заходами МПВСР, **3**

Перелік вставок

1. Міжмуніципальна співпраця в Тульчинському районі (Вінницька область) в сфері управління твердими побутовими відходами, **17**

2. ПРООН підтримала дослідження виконання державної програми підтримки розвитку малих міст, **18**

3. Місцева влада та громади в м. Рівне застосовують підхід до місцевого розвитку за участі громади на повну силу, **20**
4. 360 мешканців покращили стан свого будинку об'єднавши зусилля, **23**
5. 25 місцевих посадовців з Західної та Центральної України відвідали м. Рубіжне (Луганська область), **27**
6. Польські та кримські міста обмінялися делегаціями та підписали Угоди про наміри співпраці, **29**

АБРЕВІАТУРИ

ОУ	Освітні установи
ОСББ	Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків – неприбуткове товариство, створеним власниками житлових і нежитлових приміщень, розміщених в багатоквартирному будинку для сприяння управлінню спільної власності та утримання, обслуговування та управління неподільною сумісною власністю
ОГ	Організація громади
ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
КАМР	Канадська агенція міжнародного розвитку
УЦРТ	Українські цілі розвитку тисячоліття
МПВСР	Муніципальна програма врядування та сталого розвитку
МВП	Муніципальний відділ підтримки
НГО	Неурядова громадська організація
НФМП	Національний форум міст-партнерів
ОЖ	Організація жителів
СР	Сталий розвиток
ШАРС	Швейцарська агенція розвитку та співробітництва
МСП	Малі та середні підприємства
грн.	Українська гривня
ПРООН	Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй

Розділ ПЕРШИЙ

КОНТЕКСТ

1.1. Генезис Програми, с. 2

1.2. Територія, охоплена заходами Програми, с. 5

1.1 ГЕНЕЗИС ПРОГРАМИ

Передумови

Підготовча фаза «Муніципальної програми врядування та сталого розвитку» (МПВСР) ПРООН в Україні була започаткована у квітні 2004 р. для розробки спільного та прозорого механізму локалізації принципів сталого розвитку. У 2005 році Програма увійшла у другу фазу своєї діяльності для демонстрації ефективності громадсько-приватного партнерства з метою вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем у містах. Третя фаза – «Муніципальне врядування та розширення повноважень громад» – передбачена на період 2008-2012 рр. Програма зареєстрована Міністерством економіки України та виконується Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй. Третя фаза Проекту «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» передбачена на 2008-2012 рр.

МПВСР є частиною Програми місцевого розвитку (ПМР) ПРООН / Україна разом з іншими проектами, такими як «Програма розвитку та інтеграції Криму», «Чорнобильська програма відродження та розвитку», «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» та «Створення безпечного середовища для молоді України». Програма місцевого розвитку слугує парасольковою програмою для сприяння підтримуваному громадянами місцевому розвитку та місцевому демократичному врядуванню в Україні через модель сталого розвитку за участі громад. Головними двосторонніми донорами, що підтримують проектні заходи ПРООН/МПВСР є Швейцарська агенція розвитку та співробітництва, Канадська агенція міжнародного розвитку та Посольство Королівства Норвегія в Україні.

Мета, стратегія та схема виконання

Метою МПВСР є сприяння врядуванню за широкої участі громадян для покращення якості життя населення міст України. З цією метою, у 2010 році Програма зосереджується на досягненні таких результатів:

- Підвищення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фінансальних та адміністративних повноважень для підтримки місцевого розвитку, зокрема через організацію публічному заходу, присвяченого сталому розвитку.
- Зміцнення потенціалу органів місцевої влади щодо прозорого визначення та реалізації стратегій місцевого розвитку, надання громадських послуг та сприяння місцевому економічному розвитку.
- Підтримка передачі досвіду між державними службовцями та посадовими особами для покращення надання місцевих громадських послуг.
- Збільшення потенціалу громад для покращення умов в соціальній, економічній та екологічній сферах через підтримку проектів громад.
- Концентрація на підпроекті за підтримки ШАРС в Вінницькій області, АР Крим та містах Івано-Франківськ, Долина (Івано-Франківська область), Новоград-Волинський (Житомирська область), Вознесенськ (Миколаївська область), Гола Пристань (Херсонська область), Кіровське (Донецька область).

За стратегією, Програма втілюється на засадах партнерства, що базується на зобов'язаннях щодо співфінансування, власності та сталості. Діяльність програми здійснюється через місцевих та національних партнерів з громадського та приватного секторів. Основними партнерами є міські ради, місцеві громади, Парламентський комітет із питань державного будівництва та місцевого самоврядування; Міністерство з питань житлово-комунального господарства України; Інститут хімічних технологій Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Рубіжне), Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне) та Таврійський гуманітарно-екологічний інститут (Сімферополь).

Використовуючи підхід соціальної мобілізації, Програма сприяє створенню відповідних організацій місцевих громад жителів, навчальних закладів, малих бізнесових структур та організацій громадянського суспільства. Ці організації засновуються в обраних містах України за принципами самодопомоги та ефективного врядування. З допомогою інтервенцій Програми, інституційна спроможність цих організацій розбудовується таким чином, аби вони були

спроможними планувати, мобілізувати ресурси та визначати пріоритети щодо вирішення своїх соціальних, економічних та екологічних проблем у сталий спосіб, що, у кінцевому підсумку, приводить до досягнення українських Цілей розвитку тисячоліття. Це відбувається за підтримки відповідних міських рад та інших національних / міжнародних агенцій із розвитку. Міські ради включають плани громад до власних загальноміських планів розвитку та виділяють ресурси на впровадження таких планів. Таким чином, процес сталого місцевого розвитку відбувається у повному сенсі за принципом «знизу-вгору». Він рухається від місцевого рівня по всій схемі до національного рівня.

Проект працює на трьох рівнях – громади, міста та національному рівні. Напрями діяльності на кожному рівні наведено далі.

1. Розвиток спроможності місцевих громад вирішувати проблеми місцевого розвитку

Проект надає підтримку формуванню активних організацій громад у містах України – об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), обслуговуючих кооперативів, громадських організацій шкіл та дитсадків, мереж громадських організацій та ін. Такі самоврядні організації засновуються за принципами демократичного врядування та співпрацюють з міськими радами для вироблення спільного бачення сталого розвитку їхніх міст.

- Розвиток спроможності місцевих громад дає можливість чітко окреслити та реалізувати місцеві ініціативи для сталого розвитку в партнерстві з місцевою владою. Проводяться тренінги та консультації з питань створення та реєстрації організацій громади, вибору організаційно-правової форми організації, налагодження ефективної діяльності.
- Розвиток спроможності місцевих громад дає можливість розробляти та реалізувати проекти, спрямовані на вирішення проблем місцевого розвитку. Проводяться тренінги та консультування з питань аналізу місцевої ситуації, підготовки проектно-кошторисної документації, вибору підрядної організації, моніторингу та контролю реалізації проекту, підготовки звітів.
- Впровадження громадами місцевих пріоритетів/проектів підтримується шляхом надання малих грантів за критеріями рівності, продуктивності та сталості на засадах співфінансування. Ці проекти розробляються для безпосереднього покращення середовища життя.
- Підвищення обізнаності місцевих громад із питаннями сталого розвитку, ВІЛ/СНІДу, Цілей розвитку тисячоліття, гендерної рівності, прав людини, прав споживачів, енергоефективності, громадського аудиту і т. ін. здійснюється через круглі столи, навчання, кампанії в ЗМІ тощо.

2. Підвищення ефективності місцевого самоврядування

Програма розбудовує інституційний потенціал міських рад-партнерів усіх рівнів шляхом надання таких видів підтримки, як дорадчі послуги, тренінги, оглядові візити, навчальні тури, обладнання та для підвищення їх спроможності покращувати управління, надання послуг і якість життя громадян на території, охопленій заходами Програми. Для залучення широкого кола громадськості до процесу управління місцевим розвитком надається підтримка на реалізацію ініціатив зі стратегічного планування розвитку міст, впровадження системи управління якістю муніципальних послуг відповідно до міжнародного стандарту ISO, проведення громадських слухань, інтегрування планів організацій громад у плани місцевого розвитку.

- Співпраця з 29 містами міського типу для впровадження підходу місцевого розвитку за участі громади, налагодження ефективного діалогу і співпраці місцевої влади і громади для спільного розв'язання місцевих соціально-економічних проблем.
- Створення муніципальних відділів підтримки громадських ініціатив та розвиток спроможності їхніх працівників через тренінги, навчальні поїздки та консультації.
- Технічна допомога для ефективної роботи муніципальних відділів підтримки громадських ініціатив та для утримання створених за підтримки проекту офіційних веб-сторінок міських рад-партнерів
- Підтримка розробки стратегічних планів розвитку міст.
- Сприяння інтегруванню планів організацій громад до планів розвитку міст.
- Підтримка впровадження системи управління якістю муніципальних послуг відповідно до системи ISO 9001:2008 в містах України.

- Ознайомчі візити для муніципальних службовців із метою вивчення успішного досвіду застосування підходу за участі громади, східно-західні обмінні візити для ознайомлення з досвідом та практикою місцевого самоврядування.
- Інформаційно-комунікаційні технології – підтримка створення сучасних зручних офіційних веб-сторінок для ефективної комунікації місцевої влади та громад.
- Підтримка міжмуніципальної співпраці між містами-партнерами для обміну досвідом.

3. Заходи у сфері політики та законодавства

Уроки, здобуті на місцевому рівні, особливо у сфері децентралізації та місцевого самоврядування, підіймаються в ході діалогу щодо покращення політичної ситуації. Це реалізується шляхом досліджень у сфері політики, проведення семінарів, конференцій, круглих столів і т. ін.

- Співпраця з Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, Міністерством з питань житлово-комунального господарства України, Міністерством регіонального розвитку та будівництва України, Секретаріатом Кабінету Міністрів України для сприяння реформі місцевого самоврядування та децентралізації в Україні.
- Проведення аналітичних досліджень про стан місцевого самоврядування, залучення громад до процесу прийняття рішень на місцевому рівні.
- Накопичення та поширення досвіду по всій Україні.
- Розробка рекомендацій для органів державної влади з метою удосконалення надання громадських послуг.
- Тренінги для посадових осіб центральних органів влади та органів місцевого самоврядування з таких тем: децентралізація та ефективне місцеве самоврядування, підхід до місцевого розвитку за участі громади, розробка місцевих стратегій сталого розвитку.
- Підготовка майбутнього покоління, компетентного у питаннях підходу розвитку, орієнтованого на громаду, глобальних проблем людства та сталого розвитку, через упровадження навчального курсу «Сталий розвиток суспільства» в українських вищих навчальних закладах.

3.2. Головні результати за 6 років

«Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» може поділитися справді унікальним досвідом, накопиченим в 29 містах і селищах, які є партнерами, за 6-річний період свого існування.

А. Проект сприяє децентралізації в містах України (децентралізоване надання комунальних послуг та децентралізація влади)

Децентралізація надання комунальних послуг — це тісніше спілкування та партнерство влади, громад та підприємств для надання послуг споживачам. Децентралізація влади — це також можливість вирішувати пріоритети політики на місцевому рівні, враховуючи інтереси громад. Отже, це реальний інструмент розвитку. Все це сприяє тому, що міські ради ухвалюють підхід залучення громади на місцевому рівні — і муніципальні програми, що закріплюють використання цього підходу, поступово стають правилом, а не винятком.

Б. Інноваційні механізми розвитку міст

Завдяки проекту, в містах-партнерах покращується якість муніципальних послуг та управління. Система управління якістю муніципальних послуг ISO 9001:2000 була впроваджена в м. Вознесенськ у 2007-2008 рр. за підтримки ПРООН. Підтримку для впровадження системи 9001:2008 отримали міста Кіровське, Долина, Новоград-Волинський та Львів. Крім того, Проект допомагає створювати інтерактивні сучасні офіційні веб-сторінки міських рад-партнерів (створено 17 веб-сторінок сторінок). Також розвитку міст сприяють Муніципальні відділи підтримки, що підпорядковуються безпосередньо міським головам і можуть безпосередньо впливати на процес прийняття рішень. Програма проводить тренінги для службовців органів місцевого самоврядування із децентралізації, стратегічного та оперативного управління, залучення місцевих громад до прийняття рішень на місцевому рівні тощо.

В. Підтримка організацій громад, навчання активістів громад.

Існує брак інформації, знання законодавства, бухгалтерії та інших питань. Проект проводить тренінги, робить дослідження та готує публікації, корисні для членів та керівників громад. Дуже важливо, що через навчальні заходи проект виховує «ефективного» власника житла, проводячи унікальні тренінги

про те, як створити та управляти організацією громади (ОСББ, обслуговуючим кооперативом, громадською організацією). Загалом майже 11 тис. осіб взяли участь у 417 навчальних заходах проекту.

Г. Проекти громад

За 6 років Програма підтримала 266 проектів місцевих громад. 55% проектів пов'язані з енергоефективністю та збереженням довкілля, серед таких проектів — реконструкція систем водовідведення, водопостачання, опалення, заміна вікон та ремонт туалетів в школах та дитячих садках. 45% складають проекти соціального спрямування — наприклад, ремонт фасадів, спорудження спортивних майданчиків чи бюветів якісної питної води. Вартість підтриманих проектів сягнула 29,9 млн. грн., а їх реалізація принесла користь більше 165 тис. жителів міст. Проект мобілізує місцеві громади об'єднуватися, проявляти лідерство та самоуповноваження. За 6 років місцеві громади створили 534 організацій громад, членами яких є більше 150 тис. мешканців міст.

3.3.ТЕРИТОРІЯ, ОХОПЛЕНА ЗАХОДАМИ ПРОЕКТУ

Програма функціонує у 29 містах та селищах з 12 областей України, зокрема міста, Івано-Франківськ, Галич, Долина (Івано-Франківська обл.); Рівне (Рівненська обл.); Житомир, Новоград-Волинський (Житомирська обл.); Миколаїв, Вознесенськ (Миколаївська обл.); Кіровське (Донецька обл.); Гола Пристань (Херсонська обл.); Кагарлик, Українка (Київська обл.); Нововолинськ (Волинська обл.); Могилів-Подільський, Тульчин, Вінниця, Калинівка (Вінницька обл.); Львів (Львівська обл.); Рубіжне (Луганська обл.); Саки, Джанкой, Щолкіне, Бахчисарай та Євпаторія та селища Нижньогірський, Красногвардійське, Первомайське, Зуя та Нововзерне (АР Крим).

Карта - 1: Територія, охоплена заходами МПВСР

Де:

- Пілотні міста-партнери 2004 р.
- Міста-партнери 2005 р.
- Міста-партнери 2006 р.
- Міста-партнери 2007 р.
- Міста-партнери 2008 р.
- Міста-партнери 2009 р.
- Міста-партнери 2010 р.

Розділ ДРУГИЙ

ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

2.1 Результати розвитку, 7

2.1.1 Реформи у сфері законодавства та політики, 9

2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу, 10

2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку, 17

2.1.4 Розвиток людських ресурсів, 20

2.1.5 Громадська поінформованість про ВІЛ/СНІД та гендер, 22

2.2 Менеджмент та ефективність, 22

2.2.1 Партнерства / Зв'язки, 22

2.2.2 Результати комунікаційних заходів, 23

2.2.3 Мобілізація та використання ресурсів, 25

2.2.4 Оглядові місії Програми,

2.1 РЕЗУЛЬТАТИ РОЗВИТКУ

У 2010 році ПРООН/МПВСР фокусується на навчанні/ознайомленні державних службовців та службовців о.м.с і місцевих посадових осіб щодо фінансової децентралізації, стратегічного планування тощо; наданні допомоги містам- партнерам у впровадженні системи управління якістю муніципальних послуг згідно з ISO 9001:2008, сприяння муніципалітетам у створенні Муніципальних рад сталого розвитку, зміцнення співпраці з партнером Міністерством регіонального розвитку та будівництва України для сприяння реалізації Європейської стратегії інновацій та ефективного управління на місцевому рівні та її принципів, навчання посадових осіб центрального уряду щодо концепцій/ процесів сталого розвитку та децентралізації; перегляду, доопрацювання та розповсюдження навчальних програм зі сталого розвитку, забезпечення підтримки ІКТ для 3 муніципалітетів, підтримка місцевих ініціатив для сталого розвитку, організації ознайомчої поїздки для місцевих керівників у Швейцарію, обговорення питань ISO, е-врядування, управління твердими побутовими відходами, е-врядування на порядок денний державної політики та розробка рекомендацій для Уряду; Очікувані результати в цій сфері відображені на Схемі-I:

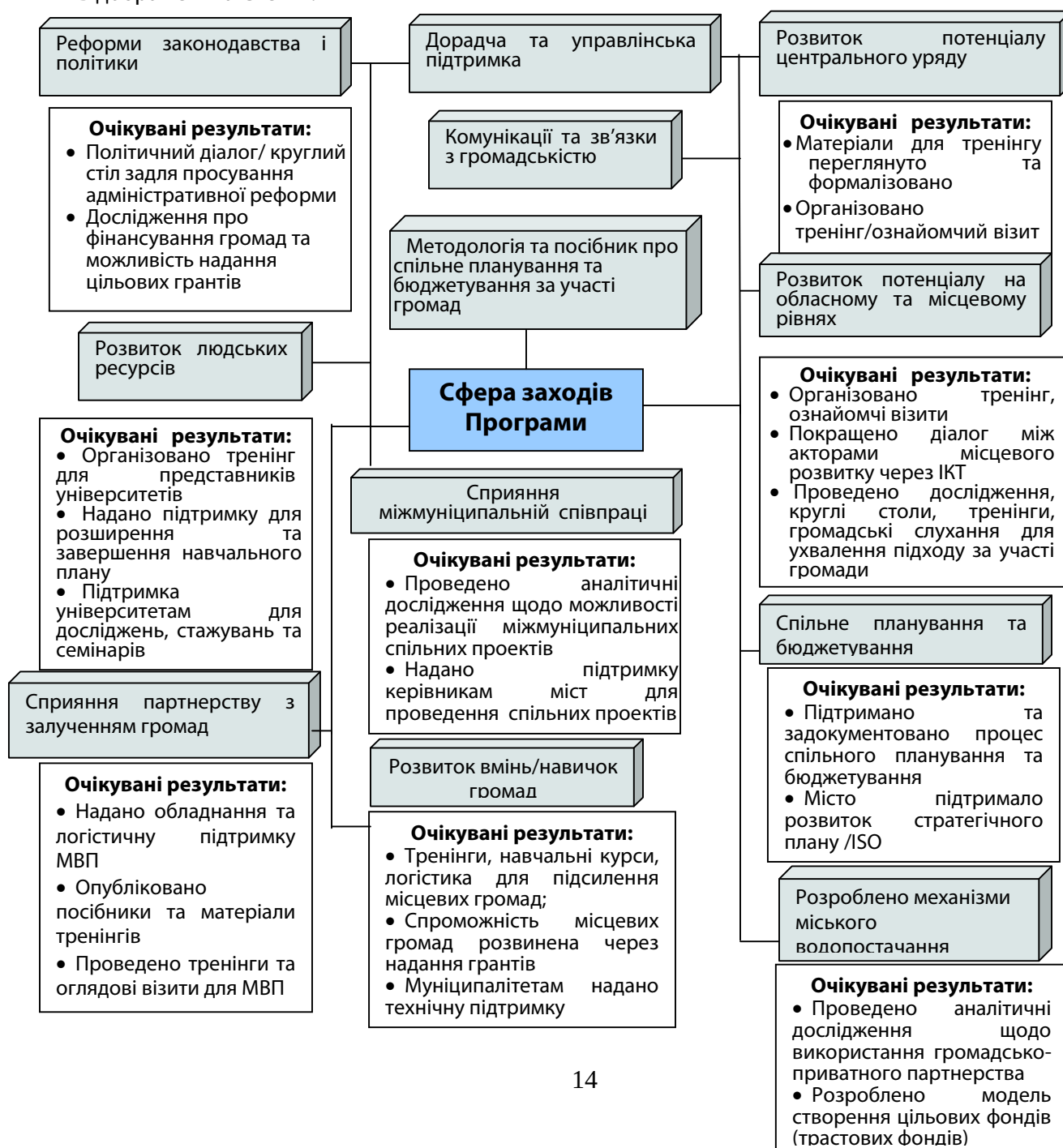

Схема – І: Бачення заходів МПВСР у 2010 році

Прогрес у цих сферах відстежувався шляхом моніторингу цільових показників, визначених у робочому плані (Таблиця - І).

Таблиця – І: Досягнення цільових показників розвитку МПВСР в 2010 р.

№	Очікувані результати	Донор, що підтримує	Річний цільовий показник	Досягнення у 2010 р.	%
1	Посилення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фінансових і адміністративних повноважень для підтримки місцевого розвитку	ПРООН, ШАРС, КАМР	1. Розробити рекомендації спільно з місцевими та центральними посадовцями 2. Провести тренінги для 10 посадових осіб центральних органів влади щодо сталого розвитку 3. Переглянути та поширити навчальний план з курсу «Сталий розвиток» (СР) 4. Підтримати три національні заходи, включаючи слухання 5. Підреслити та поширити на національному рівні модель місцевого самоврядування та децентралізації, розроблену за підтримки проекту	1. Підтримано дослідження для розробки Державної програми розвитку малих міст на 2011-2015 рр 2. Проведено навчання для 8 посадових осіб центральних органів влади щодо сталого розвитку 3. Таврійський гуманітарно-екологічний інститут взяв зобов'язання впровадити курс в навчальний план 4. Підтримано чотири національні заходи, включаючи слухання 5. Новоград-Волинська модель реформування ЖКГ підтримана на національному рівні для подальшого поширення	• 100 • 80 • 20 • 133 • 100
2	Посилення потенціалу місцевих органів влади прозоро визначати і впроваджувати стратегії місцевого розвитку, надавати громадські послуги і сприяти місцевому розвитку	ПРООН, ШАРС, КАМР, Посольство Норвегії, міські ради міст-партнерів	1. Провести тренінги для 30 службовців о.м.с по фінансовій децентралізації, стратегічному плануванню та ін. 2. Запровадити систему ISO в двох містах 3. Розробити 1 місцеву/обласну програму 4. Тренінговий курс для службовців о.м.с. переглянутий та формалізований 5. 2 міста отримали ІКТ підтримку 6. Підтримати між-муніципальну співпрацю 7. Провести дослідження можливості застосування міжмуніципальної співпраці в сферах енергозбереження, управління ТПВ та ін.	1. Проведено тренінги для 261 службовців о.м.с по фінансовій децентралізації, стратегічному плануванню та ін. 2. Система ISO впроваджується в 4 містах (Кіровське, Долина, Новоград-Волинський, Джанкой) 3. Місто Рубіжне розробило місцеву програму, що закріпила механізм МПВСР 4. Переговори щодо перегляду навчального курсу для службовців о.м.с в процесі 5. Три міста отримали ІКТ підтримку 6. Впровадження між-муніципальної співпраці в Тульчині в процесі 7. Підтримано дослідження реалізації Державної програми підтримки малих міст на 2004-2009 та розробка рекомендацій для нової програми на 2011-2015	• 522 • 200 • 100 • 100 • 150 • 20 • 80

3	Зміцнення потенціалу громад для покращення соціальних, економічних та екологічних умов проживання	ПРООН, ШАРС, КАМР	1. Створити 55 організацій громад (ОГ)/мереж 2. Провести тренінги для 120 лідерів ОГ 3. Створити 2 МРСР 4. Підтримати реалізацію 30 проектів місцевих громад для сталого розвитку з участю у спів фінансуванні 5. Провести тренінги з важливих питань людського розвитку для 5 громад	1. Створено 64 організацій громад 2. Проведено тренінги для 214 лідерів ОГ 3. Створено МРСР в м. Нововолинськ 4. Підтримано 34 проектів місцевих громад 5. Проведено тренінги з важливих питань людського розвитку для 30 громад	•116 •187 •50 •113 •600
---	---	-------------------	---	--	---

Опис досягнень Програми можна знайти у наступному розділі. Результати, що були досягнуті у сфері реформ законодавства і політики для сталого місцевого врядування та надання послуг відображено у розділі «Реформи у сфері законодавства і політики» (2.1.1); здобутки розвитку інституційного потенціалу управління за широкої участі громадян висвітлені у розділі «Розвиток інституційного потенціалу» (2.1.2); місцеві ініціативи сталого розвитку (2.1.3); досягнення у сфері розвитку людських ресурсів (2.1.4); діяльність щодо розробки рекомендацій з питань муніципального управління та управління проектами відображено у розділі «Менеджмент та ефективність» (2.2), Мобілізація та Використання ресурсів (2.2.3) та Оглядів місії Програми (2.2.4).

2.1.1 Реформи у сфері законодавства і політики

Досвід здобутий на місцевому рівні, особливо у сфері децентралізації і місцевого самоврядування, виноситься ПРООН/МПВСР та НФМП для проведення діалогу і вдосконалення політики. Це здійснюється через дослідження у сфері політики, семінари, конференції, круглі столи, тощо.

А) Координаційна зустріч партнерів проекту для встановлення пріоритетів на наступний рік

13 міських голів міст-партнерів взяли участь в Координаційній зустрічі партнерів проекту для вироблення рекомендацій та виявлення побажань щодо розвитку проекту на наступний рік. Зустріч проведено 8 вересня 2010 р. в м. Ялта (АР Крим).

В Координаційній зустрічі партнерів проекту взяли участь **Оксана Реміга**, Старший програмний менеджер ПРООН, **Олена Литвиненко**, керівник проектів Швейцарського бюро співробітництва в Україні, **Ірина Скалій**, менеджер проекту ПРООН/МПВСР, 13 міських голів міст-партнерів та їх представники. Національних партнерів проекту на цій зустрічі представляли **Лариса Шереметьєва**, начальниця відділу міжнародних зв'язків управління зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних зв'язків Міністерства з питань житлово-комунального господарства

Фото-1: Учасники зустрічі визначали пріоритети проекту на 2011 рік

України та **Наталія Картушинська**, Радниця Віце-прем'єр-міністра України Тихонова В.М. В ході зустрічі учасники та учасниці поділилися досвідом, набутим під час поїздки для державних службовців вищого рангу та керівників органів місцевого самоврядування України до Швейцарії. Поїздка відбулась 28 червня-3 липня 2010 року за фінансової підтримки Швейцарської

Конфедерації. Присутнім було презентовано диск з матеріалами цієї поїздки (матеріали можна знайти на сайті в секції «Документи і видання»).

Також за результатами поїздки підготовлено звіт, що містить відгуки учасників та план дій щодо застосування швейцарського досвіду в містах України в рамках Програми. Учасники та учасниці візиту до Швейцарії запропонували містам та регіонам України знайти власний шлях вирішення проблем поводження з твердими побутовими відходами, оскільки ще не існує чіткої державної політики з цього питання. Досвід Швейцарії може бути корисним для міст, зокрема застосування роздільного збору скла, паперу та металевих відходів, будівництво заводів для спалювання сміття, встановлення тарифів на переробку сміття.

Міжмуніципальну співпрацю, на думку учасників, потрібно активніше застосовувати, при цьому потрібно поглиблювати двосторонні відносини між українськими та швейцарськими містами та між містами Сходу та Заходу України.

Юрій Гержов, Вознесенський міський голова зазначив, що Швейцарія є взірцем народної демократії, яка полягає в прямій і регулярній участі громадян в управлінні державою та місцевими питаннями за допомогою виборів і референдумів та наголосив, що саме цей досвід є корисним для України. На думку п. Гержова пріоритетами проекту на наступний рік мають стати енергозбереження, управління ТПВ та ін.

В) Підготовка проекту міжмуніципальної співпраці в м. Тульчин

22 вересня 2010 р. в м. Долина (Івано-Франківська область) пройшов круглий стіл щодо управління твердими побутовими відходами (ТПВ) за участі членів Національного форуму міст-партнерів. Учасники та учасниці обговорили спільні заходи проекту та партнерських громад Тульчина та Тульчинського району щодо планування та реалізації проекту по ТПВ. Учасниками зустрічі були **Йорг Крістен**, консультант ШАРС; **Олена Литвиненко**, менеджер проектів Швейцарської агенції розвитку та співробітництва; **Валерій Весняний**, Тульчинський міський голова; **Віталій Побережник**, Керуючий справами Тульчинської районної ради, **Ірина Скалій**, менеджер проекту ПРООН/МПВСР; **Оксана Гарнець**, Керівник проекту DESPRO в Україні; **Олена Урсу**, експерт з урядування та сталого розвитку ПРООН/МПВСР; **В'ячеслав Сороковський**, експерт з децентралізації DESPRO; **Андрій Артов**, експерт DESPRO з ТПВ.

Планується, що проект з міжмуніципальної співпраці покриє м. Тульчин та навколишні громади сіл Кинашів та Суворівське. ПРООН/МПВСР та DESPRO надаватимуть експертну підтримку в розробці проекту для встановлення інтегрованої системи ТПВ. В результаті зустрічі, учасники створили міжпроектну робочу групу по ТПВ, розробили спільний план дій до кінця листопада 2010 р., який передбачає ознайомлення з концепцією проекту партнерських громад, збір додаткової інформації та проведення дослідження та ін.

Вставка-I: Міжмуніципальна співпраця в Тульчинському районі (Вінницька область) в сфері управління твердими побутовими відходами

Територія району становить 1124 кв. км з населенням майже 60 тис. жителів. На території району розміщено 51 населений пункт, найбільшим з яких є м. Тульчин. Територія міста становить 9 тис. кв км і в місті проживають 15,5 тисяч мешканців.

Оскільки санітарна ситуація погіршується в більшості населених пунктах району, з'являються нові неконтрольовані сміттєзвалища. В той же час відсутні науково розроблена модель та правила щодо управління твердими побутовими відходами в районі. Необхідно об'єднати зусилля районної ради, міста Тульчин, територіальних громад селищ Суворівка та Кинашів (Кинашівська селищна рада складається з сіл Мазурівка, Кинашів і Нестерварка) для розв'язання проблем, пов'язаних зі збором, доставкою, сортуванням, переробкою та знешкодження твердих побутових відходів на території цих громад та забезпечення розв'язання цієї проблеми на території цілого району. В рамках проекту найближчим часом, буде розроблена оптимальна модель поводження з твердими побутовими відходами в районі.

Сьогодні сміттєзвалище в районі розміщене на відстані 1 км від м. Тульчин біля с. Суворівське. Воно займає 2 гектари і було здане в експлуатацію в 1990 році з терміном роботи до 2010 р. Насьогодні сміттєзвалище на 100% заповнене і навіть переповнене. Окрім цього, дороги, що ведуть до сміттєзвалища знаходяться в поганому стані. Відходи на сміттєзвалищі не знешкоджуються і становлять найвищий рівень загрози для людини та навколишнього середовища. Місто потребує новий полігон для відходів, який відповідатиме стандартам санітарно-гігієнічним вимогам і не шкодитиме навколишньому середовищу. Потенційними партнерами міжмуніципальної співпраці є Тульчинська міська рада (співфінансування проекту); Тульчинська районна рада (потенційний лідер в реалізації проекту/координування); Суворівська селищна рада (надання земельної ділянки для полігону ТПВ), Кинашівська селищна рада. Відкриття нового полігону принесе таку користь:

Фото-2: Полігон в Тульчині не може більше розміщувати зростаючу кількість твердих побутових відходів району

Покращення якості надання послуг пов'язаних зі збором, переробкою, доставкою та знешкодженням твердих відходів на території Тульчина, селищ Кинашів та Суворівка, та в майбутньому інших територіальних громад Тульчинського району;

- Запобігання створенню неконтрольованих звалищ, покращення санітарної та екологічної ситуації;
- Скорочення обсягу відходів на 30-40% як результат впровадження роздільного збору побутових відходів і їх первинної переробки;
- Розвиток мікро-підприємництва в сфері нових технологій для побутових відходів, розвиток ринкових відносин в сфері житлово-комунального господарства.
- Забезпечення участі громадян в розв'язанні проблем пов'язаних з розвитком району, підвищення рівню обізнаності та відповідальності.

С) ПРООН/МПВСР сприяє розробці Програми розвитку малих міст в 2011-2015 рр. через підтримку дослідження

18 серпня Кабінет Міністрів України затвердив Концепцію Державної цільової програми підтримки соціально-економічного розвитку малих міст в 2011-2015 рр.

Вставка-II: ПРООН підтримала дослідження виконання державної програми підтримки розвитку малих міст

Механізми розвитку малих міст не регулюються законодавством, яке часто не враховує особливості міст. Це веде до загострення проблем соціально-економічного розвитку; занепаду житлово-комунального господарства і доріг, значного збільшення безробіття та бідності. Власні фінансові ресурси та державні бюджетні фонди не дозволяють виконувати програми соціально-економічного і культурного розвитку малих міст.

Брак законодавчого регулювання організації та функціонування місцевого самоврядування в малих містах привів до погіршення соціальної та муніципальної структури, погіршення якості громадських та адміністративних послуг.

Комплексні економічні, соціальні, екологічні та техногенні проблеми накопичилися в малих містах та потребують негайного розв'язання.

З Концепції Державної цільової програми для підтримки соціально-економічного розвитку міст на 2011-2015 рр.

ПРООН/МПВСР підтримала проведення Аналізу виконання Загальнодержавної програми розвитку малих міст в 2004-2009 рр. та розробку пропозицій щодо нової Програми підтримки розвитку малих міст на 2011-2015рр. Аналіз проблем соціально-економічного розвитку малих міст, розв'язання яких може бути забезпечено у період до 2015 року, свідчить, що серед них

найбільш актуальними є: 1) монофункціональність економіки та недостатні економічні можливості містоутворюючих підприємств; 2) незадовільний стан житлово-комунального господарства, низька якість житлово-комунальних послуг населенню; 3) зростання безробіття; 4) низький рівень розвитку міської інфраструктури; 5) непривабливість для інвестицій. Повний текст дослідження можна переглянути на веб-сторінці проекту за посиланням http://msdp.undp.org.ua/data/publications/small_cities_analysis.pdf

2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу

ПРООН/МПВСР надає підтримку містам-партнерам у мобілізації місцевих громад жителів для створення організацій громад (об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та їх асоціацій, громадських організацій шкіл та дитсадків, обслуговуючих кооперативів). Програма також сприяє освітнім установам, громадським організаціям у створенні їх мереж (асоціацій). Такі самоврядні організації засновуються за принципами демократичного врядування. Вони співпрацюють із міськими радами, обласними / районними органами влади для вироблення спільного бачення сталого розвитку. Впродовж 2010 року у цьому відношенні було виконано наступні головні заходи:

А) Інституційний розвиток на місцевому рівні

Процес інституційного розвитку складається із налагодження контактів із зацікавленими сторонами, проведення діалогів із ними, формування організацій громад або мереж, розбудови їхнього потенціалу з питань врядування за широкої участі громадян, інституціоналізації (офіційного визнання) цих організацій та супроводження їхнього розвитку командами МПВСР / МВР. Ці кроки є важливими для закладення підвалин демократичного врядування на місцевому рівні; розбудови потенціалу місцевої громади щодо встановлення партнерства із місцевими органами влади та іншими організаціями розвитку, та для залучення місцевих / зовнішніх ресурсів на впровадження міських ініціатив та забезпечення сталого розвитку.

Досягнення в інституційному розвитку у містах-партнерах у третьому кварталі 2010 р. наведено далі:

- Створено 15 організацій громад (ОГ), які охопили 15 будинків (761 жінок та 383 чоловіків);

Відповідні дані з інституційного розвитку наведені у Таблиці – II. Таблиця відображає дані по 5 містах-партнерах, які мали певні досягнення в інституційному розвитку протягом кварталу.

Таблиця – II: Інституційний розвиток в містах-партнерах протягом липня-вересня 2010 р.

№	Місто	Асоціації ОГ	Організацій громад	Члені організацій жителів	Жінки	Чоловіки	Кількість будинків	Кількість дом. господарств	Кількість мереж шкіл	Кількість членів шкіл	Кількість мереж НГО	Кількість НГО-членів	Кількість бізнес-мереж	Кількість бізнес-членів	Кількість охоплених мікрорайонів
1	Всього до 3 кв. 2010	6	519	53864	30832	23042	1734	31604	16	250	6	92	2	31	67
2	Прогрес в 3 кв. 2010 в розрізі міст														
2.1	Івано-Франківськ	-	2	104	61	43	2	165	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Рівне	-	4	569	396	173	4	569	-	-	-	-	-	-	-
2.3	Кагарлик	-	1	64	34	30	1	40	-	-	-	-	-	-	-
2.4	Джанкой	-	2	122	87	35	2	87	-	-	-	-	-	-	-
2.5	Євпаторія	-	6	285	183	102	6	118	-	-	-	-	-	-	-
3	Всього у 3 кв. 2010	-	15	1144	761	383	15	979	-	-	-	-	-	-	-
4	Всього у 2004-2010	-	534	55008	31593	23425	1764	32583	16	250	6	92	2	31	67

В) Рівненська міська рада виділила 3,5 млн. грн. для співфінансування проектів громад в 2010 р. і планує виділити 5 млн. грн. в 2011 р.

З метою реалізації Програми в м. Рівне в структурі муніципалітету було створено відділ підтримки проектів ООН. Персонал відділу пройшов спеціальні тренінги, проведені спеціалістами Програми. Працівники відділу реалізують місцеві компоненти МПВСР, спрямовуючи свою роботу головним чином на мобілізацію громад для розбудови та впровадження планів покращення якості життя людей. Муніципальний відділ надає підтримку жителям будинків у створенні об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, також сприяє об'єднанню місцевих шкіл та громадських організацій у мережі. Мережі залучають своїх членів до процесу прийняття спільних рішень та реалізації місцевих ініціатив зі сталого розвитку.

Вставка-III: Місцева влада та громади в м. Рівне застосовують підхід до місцевого розвитку за участі громади на повну силу

Фінансову підтримку отримують громади, які самі ініціюють вирішення місцевих соціально-економічних і екологічних проблем та ще й при цьому готові зробити власний фінансовий внесок. Відбір та затвердження проектів покладається на Дорадчий комітет.

Результатом співпраці міської влади з МПВСР у 2004 - 2008 р. стало впровадження 10 проектів ініційованих місцевими громадами, а саме:

- 4 проекти – були реалізовані в навчальних закладах де було замінено 237 вікон вартість яких становить 743 773 грн.;
- 5 проектів – були реалізовані серед ОСББ де проводились ремонт даху, фасаду та під'їздів, влаштування дренажної системи та встановлення теплорегуляторів. Вартість цих проектів становить 584 200 грн.;
- 1 проект реалізований ГО «Товариство інвалідів з порушенням опорно-рухового апарату». Вартість проекту становить 80 300 грн.

Загальна вартість реалізованих проектів складає більше 1 млн.200 тис. грн., при цьому: внесок муніципалітету – 719 тис. грн., що складає – 56%, внесок ПРООН/МПВСР і громади – 561 тис. грн., що складає – 44%. Користь від реалізації проектів отримали понад 15 тис. осіб, з них: чоловіків – 1 690; жінок – 2 010; дітей – 11 638.

Позитивним моментом у реалізації проектів є те, що громади самостійно визначають основні проблеми, обирають виконавців робіт, ефективно використовують кошти, призначені для реалізації проекту та беруть на себе повну відповідальність за результати реалізованих проектів. Все це говорить на користь місцевих громад, про їх невичерпний потенціал.

З метою досягнення сталості місцевого розвитку та враховуючи напрацьовані механізми й набутий досвід місто Рівне підготувало Муніципальну програму сталого розвитку на 2009 – 2012 роки (далі МПСР). Програму було затверджено рішенням сесії міської ради №2278 від 15.04.2009 року. Відповідно до МПСР, з метою активізації громадсько-приватної взаємодії, планування за участі громад, залучення громадян до вирішення соціально - економічних та екологічних проблем, розгляду й відбору громадських ініціатив розпорядженням міського голови №580-р від 28.04.2009 затверджено Положення про Дорадчий комітет з питань впровадження МПСР та його склад. А на реалізацію заходів даної Програми у 2009 році виділено 800 тис. грн.

В рамках діяльності Муніципальної програми сталого розвитку на 2009 – 2012 роки у відділ підтримки проектів ООН надійшло 15 оформлених заявок на грантову підтримку. Всі заявки були подані на розгляд Дорадчому комітетові. Відбір та затвердження заявок проходив у два етапи.

I етап - Дорадчим комітетом відібрано та затверджено до співфінансування з ПРООН/МПВСР 4 заявки загальною вартістю 502 220 грн. з наступним розподілом витрат: муніципалітет – 325 306 грн., ПРООН/МПВСР – 108 435 грн., громада – 68 488 грн.

На другому етапі Дорадчим комітетом затверджено 3 заявки на співфінансування муніципалітету та об'єднань громад міста загальною вартістю - 467 398 грн. з наступним розподілом витрат: муніципалітет – 367 958 грн., громада – 99 440 грн. Всього затверджено та профінансовано 7 проектів, загальною вартістю 969 618 грн.

Співпраця громад з МПВСР пішла на користь багатьом мешканцям м. Рівне. Громади, залучені до реалізації заходів Програми, стали більш впевнені в своїх силах, усвідомили свою значимість та спроможність вирішувати спільних проблем, стали більш згуртованішими, активними та дружніми, повірили в свої сили та зрозуміли, що настав той час коли вони самі мають формувати своє майбутнє.

Враховуючи активність громад, набутий досвід та позитивні результати реалізації місцевих ініціатив було прийнято рішення збільшити фінансування заходів Програми. Відтак, на реалізацію заходів Муніципальної програми сталого розвитку у 2010 році бюджетом Рівненської міської ради виділено 3,5 млн. грн.

Дорадчим комітетом затверджено до фінансування 34 проекти загальною вартістю 4,6

млн. грн. На стадії реалізації перебуває – 30, 7 з яких фінансується в партнерстві з МПВСР/ПРООН. Загальний розподіл витрат складає: муніципалітет – 3,5 млн. грн., ПРООН/МПВСР – 200 714 грн., громада – 898 008 грн. Досвід показує, що найголовнішою цінністю Проекту є навіть не ті безпосередні вигоди, які отримують бенефіціанти. Важливо те, що вони усвідомили, що чимало питань щодо власного добробуту можуть вирішити самостійно, не чекаючи втручання місцевих органів влади чи будь-кого іншого. Це вселяє надію в людей. Люди почали вірити в те, що вони можуть бути самі собі господарями. Ось чому цей проект можна вважати унікальним.

Очевидну вигоду від реалізації проекту отримали не лише мешканці будинків. За словами заступника міського голови м. Рівне **Сергія Васильчука**: *«Діяльність Програми направлена не тільки на покращення здоров'я дітей, відвідування ними уроків чи зміну ставлення батьків до муніципальних ініціатив, а також на сприяння виникненню бажання шкіл, ГО, бізнесових структур та громадян вступати в партнерство з муніципалітетом в рамках МПВСР. Міська влада тепер вважає мобілізацію громади важливим знаряддям покращення умов життя кожного громадянина міста Рівне та докладе максимум зусиль для залучення більшої кількості громадян до процесу прийняття рішень та реалізації Програми в майбутньому. Дякуємо ПРООН/МПВСР за підтримку в розвитку державно-приватного партнерства. Програма посилює взаємну повагу та довіру між громадянами та муніципалітетом».*

Позитивний досвід роботи програми в м. Рівне свідчить на користь ефективності моделі спільного планування місцевої стратегії сталого розвитку та доцільності її подальшого поширення в межах міста. Адже, здобувши досвід спільної роботи, мешканці будинків, охоплених заходами МПВСР, сьогодні вже розробляють і впроваджують мікропроекти за власні кошти, покладаючи відповідальність за власний добробут на самих себе.

Петро Вахнюк, муніципальний координатор проекту в м. Рівне

Фото-3: Місцеві громади та влада в м. Рівне реалізують проекти застосовуючи механізм МПВСР без фінансової підтримки ПРООН

2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку

ПРООН/МПВСР має на меті покращення якості життя людей. Для цього Програма підтримує реалізацію пріоритетних проектів місцевих громад шляхом надання малих грантів за критеріями рівності, продуктивності і сталості. Ці проекти розробляються для безпосереднього покращення умов проживання.

А) Проектні пропозиції, затверджені протягом кварталу

Протягом кварталу, затверджено 27 проектних пропозицій від місцевих громад вартістю 2,74 млн. грн., включаючи 7 проектів з м. Вознесеньск, 5- з м. Євпаторія, 4- з м. Саки, 3- з м. Миколаїв, по 2- м. Кагарлик, Рубіжне та Долина і по 1 проекту з міст Джанкой та Новоозерне. Детальнішу інформацію щодо затверджених проектів можна переглянути в Таблиці –III.

Таблиця - III: Короткий опис проектів місцевих громад затверджених в третьому кварталі 2010 року в містах-партнерах (з продовженням на наступній сторінці)

N	ОГ/Мережа	Мета	Загальна вартість, грн.	Співфінансування, грн.					Жінки	Чоловіки	Діти
				ПРООН	ШАРС	KAMP	Міська рада	ОГ/Мережа			
1.	Саки										
1.1	ГО «Кримська зірочка»	Капітальний ремонт системи водовідведення та	134750			52630	64325	17795	231	156	190
1.2	ОСББ «Лад»	Будівництво зовнішньої системи водовідведення	20420			7865	9613	2942	7	3	6
1.3	ОСББ «Согласіє»	Капітальний ремонт плаского даху	150670			60738	74235	15697	123	68	33
1.4	Благодійний фонд впровадження нових методів навчання і виховання	Ремонт плаского даху та зовнішніх стін	147945			59391	72589	15965	587	442	527
2	Вознесеньск										
2.1	ОСББ «Біла акація»	Капітальний ремонт плаского даху	163198		51250		95178	16770	118	97	59
2.2	ОСББ «Мрія-Вознесеньська»	Заміна старої системи водопостачання та водовідведення	48600		14805		27495	6300	120	100	22
2.3	ОСББ «Соколи-Зелений Гай»	Капітальний ремонт двускатного даху	32108		9956		18491	3661	9	5	1
2.4	ГО «Гвоздичка»	Капітальний ремонт двускатного даху	91412		28322		52599	10491	130	102	121
2.5	ГО «Сприяння розвитку ЗОШ №6»	Капітальний ремонт плаского даху	81331		25147		46701	9483	502	430	511
2.6	ГО «Веселка-2»	Капітальний ремонт туалетів заміна труб системи водопостачання та водовідведення	166744		51973		96522	18249	140	96	147
2.7	ОСББ «Заграва»	Заміна труб системи водопостачання та водовідведення	41565		11330		21042		8	12	4
3	Джанкой										
3.1	ГО «Арніка»	Будівництво вуличної системи каналізації	124613			50063	1189	1336	27	28	11
4	Євпаторія										
4.1	ГО «Опикунська рада «Сприяння» гімназії №8»	Капітальний ремонт туалетів заміна труб системи водопостачання та водовідведення	121099			52812	52812	15475	828	737	731
4.2	ГО «Опикунська рада «Спектр» школи №11»	Заміна труб системи опалення в підвалі	116865			52092	52092	12681	760	713	700
4.3	ГО «Опикунська рада «Турбота» школи №12»	Заміна труб системи опалення в підвалі	97793			43782	43782	10229	734	375	672
4.4	ГО «Опикунська рада школи №14-Ліцей»	Капітальний ремонт туалетів заміна труб системи водопостачання та водовідведення	120355			52810	52810	14735	856	753	837
4.5	ОСББ «Будівельник»	Заміна старих труб гарячої води та системи опалення	90759			40547	40547	9665	165	102	36

N	ОГ/Мережа	Мета	Загал ьна варті сна, грн.	Співфінансування, грн.					Жінки	Чоловіки	Діти
				ПРООН	ШАРС	KAMP	Міська рада	ОГ/Мер ежа			
5	Миколаїв										
5.1	ОСББ «Любисток-12»	Капітальний ремонт плаского даху	59116		18511		34378	6227	10	7	2
5.2	ОСББ «Зелений барвінок»	Капітальний ремонт плаского даху	65216		18511		34378	12327	9	5	
5.3	ОСББ «Вектор»	Встановлення енергозберігаючих ПВХ вікон	156262		47254		87757	21251	68	70	27
6	Кагарлик										
6.1	ГО «Малятко»	Капітальний ремонт туалетів заміна труб системи водопостачання та водовідведення	60450			20000	28000	12450	126	19	30
6.2	ГО «Теремок»	Встановлення енергозберігаючих ПВХ вікон	60450		20000		28000	12450	227	202	200
7	Рубіжне										
7.1	ОСББ «Оберіг -17»	Заміна старих вікон та дверей в під'їздах будинку	49928		19451		23774	6703	35	27	7
7.2	ОСББ «Руденко 1»	Заміна старих вікон та дверей в під'їздах будинку	44570		17474		21357	5739	34	31	14
8	Новоозерне										
8.1	ОГ «Якорьок»	Встановлення енергозберігаючих ПВХ вікон	224310		26310	99000	99000	26310	195	126	156
9	Долина										
9.1	ОСББ «Каштан на облісках»	Водовідведення та гідроізоляція підвалу будинку	76866		31082		37989	7795	26	25	7
9.2	ОСББ «Обліски – Затишок»	Капітальний ремонт плаского даху	195224		78920		96458	19846	19	11	13
	Разом:	*	2742619	0	443986	591730	1373113	333790	6094	4742	5064
	Відсоток, %	*	*	*	16,19	21,58	50,07	12,17	15900		

Разом, вартість проектів розділена між вигодонабувачами в наступній пропорції: 50,07 % внесено містами-партнерами, 37,76% ПРООН/МПВСР (16,19 % в контексті ШАРС, 21,58 % в контексті КАМР); 12,17 % внесено членами організацій громад (ОГ/Мережі). Загалом, проекти принесуть користь 15900 жителям міст-партнерів, включаючи 6094 жінок, 4742 чоловіків та 5064 дітей. Реалізовані проекти покращать якість життя та продемонструють мешканцям всього міста переваги підходу до місцевого розвитку за участі громади. Історію успіху громади ОСББ в м Рівне наведено у Вставці – IV.

Вставка-IV: 360 мешканців покращили стан свого будинку об'єднавши зусилля

Проект "Заміна труб холодного та гарячого водопостачання" в будинку на вул. Данила Галицького, 4 був реалізований в 2010 р. ОСББ «Галицького – 4»

Будинок зданий в експлуатацію в 1978 році. За 32 роки існування будинку капітальний ремонт комунікацій не проводився. Гаряча і холодна вода подавалася в будинок з перебоями. В результаті чого трубопровід піддався корозії, а таке його використання підвищило знос - ржавіння труб із середини й ззовні. Ізоляція водопроводу повністю зносилася та й самі труби водопроводу зношені на 90%. Найбільш пошкоджений водогін на вертикальних стиках, що призводило до неодноразових проривів та підтоплення підвальних приміщень будинку. При ліквідації одного протікання, труба лопала в іншому місці. Спеціалістом ОСББ накладалися численні муфти. Результатом такої ситуації стало те, що мешканці часто

залишалися зовсім без води – її перекидали. Поточні ремонти вимагали все більше й більше фінансових затрат і людських ресурсів, а саму проблему не вирішували.

Мешканці будинку добре розуміли, що власних коштів на проведення капітального ремонту – заміни труб гарячого й холодного водопостачання зібрати вони не зможуть, а коштів у міському бюджеті не вистачає. Маючи позитивний досвід співпраці з Муніципальною програмою врядування та сталого розвитку Програми розвитку ООН (у 2008 році впроваджували проект капітального ремонту покрівлі) і знаючи про впровадження міської програми сталого розвитку членами правління ОСББ «Галицького-4» було прийняте рішення звернутися до відділу підтримки проектів ООН управління економіки міста. З цієї мети були скликані загальні збори на яких було вирішено негайно діяти.

Із членів правління була створена функціональна група, яка мала займатися написанням, поданням заявки на грантову підтримку, а також оголосили й провели відбір виконавців. До складу функціональної групи був включений слюсар-сантехнік.

Під час зборів громада висловила своє бачення щодо функціонування водопроводу, яке було донесене до подавачів цінових пропозицій:

- вода повинна поступати в усі квартири (існували технічні причини – гаряча вода не потрапляла в квартири крайніх стояків).
- вода повинна легко й доступно перекидатися при потребі. Кожен стояк окремо, а не цілий будинок чи цілий мікрорайон.
- підвал будинку має бути сухий і чистий.

Фото-4: ОСББ «Галицького-4» брав участь в ПРООН/МПВСР двічі

При відборі виконавця робіт враховувалися такі критерії:

- якість та ціна матеріалів і робіт;
- повнота виконання потрібних робіт;
- наявність відповідних дозволів і ліцензії;
- репутація та досвід організації.

Відбір проводили члени функціональної групи. Всі роботи та дії за проектом члени функціональної групи обговорювали з обраним виконавцем ПП «Водатеплосервіс» та інформували мешканців будинку.

На початковій стадії реалізації проекту виникло непорозуміння між мешканцями з приводу захарачення підвалу різними старими речами, меблями, старим ізоляційним матеріалом і хто це все буде прибирати.

Мешканці, що користуються підвалом часто погоджувалися тільки частково прибрати а ті, що не користуються взагалі відмовлялися прибирати. І тільки завдячуючи якостям лідера - голови правління Похильчук Галини Петрівни, її комунікативним навичкам і прикладом прибирання підвалу всіма членами ФГ непорозуміння було вичерпано, конфлікт не розгорівся, а все сміття з підвалу прибране й вивезене. У прибиранні підвалу брали участь всі працездатні мешканці будинку. І до такої незручності як тимчасове відключення води на цілу добу, для реалізації проекту, мешканці віднеслися з розумінням.

Мешканці нашого будинку висловлюють слова подяки за підтримку й розуміння міській владі, Муніципальній програмі врядування та сталого розвитку Програми розвитку ООН. Реалізація цих спільних проектів дала нашій громаді впевненість у своїх силах, показала що все ми можемо вирішити та зробити гуртом і що наш добробут у наших руках. Ніщо так не гуртує людей як спільна ціль і мета.

Дуже важливим у реалізації будь-якого проекту є: взаєморозуміння між мешканцями, визначення технічного завдання і кошторисної вартості, правильний розподіл обов'язків між членами громади й хороший керівник.

Довідка: громадою ОСББ «Галицького-4» у 2008 році був реалізований проект за підтримки ПРООН/МПВСР «Капітальний ремонт покрівлі», вартістю 156 059 грн. з наступним розподілом витрат: внесок муніципалітету – 90 044 грн., внесок ПРООН/МПВСР – 36000 грн., внесок громади – 30 015 грн.

Похильчук Галина, голова правління ОСББ «Галицького - 4»

В) Використання ресурсів на проекти для сталого розвитку протягом року

До кінця третього кварталу 2010 року 3,98 млн. грн. було витрачено партнерськими ОГ/мережами, з яких 2.01 млн. грн., або 51,47 % надійшли з міст-партнерів, 431 тис. грн., або

10,83% надійшли від ПРООН, 966 тис. грн. або 24,24% надійшли від ШАРС, 504 тис. грн. або 12,66% надійшли від КАМР, а 71 тис. грн. або 1,80% надійшли від Посольства Королівства Норвегія в Україні (Див. Додаток-I).

Місцеві ініціативи сталого розвитку за період 2004-2010 рр.

Статус завершеності проектів за період впровадження Програми наведений в Таблиці-IV:

Таблиця - IV: Статус завершеності проектів (2004-2010)

№	Рік	К-ть ініційованих проектів	Фінансовий статус завершеності			
			Повністю завершені	75-90%	Менше 50%	Середній рівень завершеності, %
1	2004	11	11	0	0	100
2	2005	12	12	0	0	100
3	2006	39	39	0	0	99.5
4	2007	77	59	18	0	76.6
5	2008	29	19	4	3	98.1
6	2009	65	44	17	4	92,2
7	2010	34	0	7	21	33,8
	Разом	267	184	46	28	85,72

У цілому, з початку роботи Програми було повністю завершено 184 проект місцевих громад і 46 проектів перебувають на завершальній стадії реалізації (середній рівень виконання 75-90%). 28 проектів впроваджені менш ніж на 50%.

2.1.4. Розвиток людських ресурсів

Програма досягла суттєвих результатів у підвищенні якості людських ресурсів на різних рівнях для кращого управління місцевим розвитком через спільну участь, громадсько-приватне партнерство, використання інформаційних технологій. 354 осіб з МВП/ОГ/мереж/міських рад підвищили кваліфікацію із підходів та принципів Програми через орієнтаційні сесії, тренінги, оглядові візити, конференції, семінари та ін. Деталі щодо заходів, які спрями на досягнення цих результатів, наведено далі.

Заходи для розвитку людських ресурсів, проведені Програмою, спрямовані на розвиток спроможностей національних та місцевих партнерів для зміцнення врядування за участі громад та сталого розвитку. Загалом, проведено 11 заходів для розвитку людських ресурсів протягом кварталу, з яких 2 заходи проведено МВП в містах-партнерах та 9 заходів, проведені Командою управління проекту в м. Київ. У заходах взяли участь 354 особи, зокрема 62,43% чоловіків та 37,57% жінок (Таблиця – V).

Таблиця – V: Заходи з розвитку людських ресурсів

№	Захід з розвитку людських ресурсів	Кількість заходів		Кількість учасників		
		МВП	КУП ¹ в м. Київ	Жін	Чол.	Разом
1	Тренінги	2	3	168	76	244
a	Поінформованість про сталий розвиток, ЦРТ, ВІЛ/СНІД, гендер,		1	18	1	19
b	Проектний менеджмент (для функціональних груп щодо місцевих проектів сталого розвитку)	2		92	15	107

¹ КУП-Команда управління проектом в м. Київ

в	Щодо створення ОСББ		1	44	46	90
2	Навчальні поїздки /ознайомчі візити		5	50	46	96
3	Семінари/Конференції		1	3	11	14
	РАЗОМ	2	9	221	133	354

* Кількість учасників/ць наведено без повторень

Заходи для розвитку людських ресурсів, проведені КУП

Тренінги було організовано для -

- Покращення навичок місцевих громад управляти ОСББ;
- Для вчителів в містах-партнерах для підготовки до викладання курсу зі сталого розвитку;

А) Тренінги

Тренінги для представників об'єднань співвласників багатоквартирних будинків проведені в м. Львів за підтримки ПРООН

Більше 90 представників та представниць об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та ініціативних груп, які мають на меті створити ОСББ взяли участь у дводенному навчальному семінарі, який провела Львівська міська рада за підтримки проекту ПРООН/МПВСР». Захід проведено за фінансової підтримки Швейцарської Конфедерації 16-17 серпня в м. Львів.

Створення і підтримка ОСББ – один з пріоритетних напрямків у роботі виконавчих органів Львівської міської ради. Станом на березень 2010 р. у Львові зареєстровано 350 ОСББ. На 2009 рік для потреб ОСББ виділено 2725 тис. грн. з міського бюджету та проведені ремонтні роботи окремих елементів будинків (покрівлі, інженерні мережі, ліфти) у 42 будинках ОСББ. Також прийнято на сесії міської ради ухвалу №2693 від 18.06.2009 р. «Про затвердження Програми сприяння створенню та забезпечення функціонування об'єднань співвласників багатоквартирних будинків у м. Львові на 2009-2012 роки».

На звернення Львівської міської ради, проект ПРООН/МПВСР провів навчально-методичний семінар для представників та представниць ОСББ та ініціативних груп, що бажають створити ОСББ. Навчання проводив спеціаліст ПРООН/МПВСР **Леонід Туловський**. З промовою під час семінару виступив **Андрій Садовий**, Львівський міський голова, який відзначив важливість реформування житлово-комунального сектору міста, а саме через створення ОСББ та запевнив присутніх, що Львівська міська рада і надалі надаватиме підтримку ОСББ.

Учасники семінару ознайомились із законодавством, що регулює створення й діяльність ОСББ. Зокрема майнові права, обов'язки і відносини між власниками приміщень в багатоквартирному будинку, процедура передачі будинку на баланс, особливості процедури створення об'єднання співвласників.

Під час семінару спеціаліст ПРООН/МПВСР розповів про планування господарської діяльності ОСББ: кошториси доходів і витрат ОСББ, розрахунок внеску за утримання будинку, розрахунки внесків у Фонд капітального ремонту, процедуру закупівель, проблемні питання передачі прибудинкової території у власність об'єднання, заходи з енергозбереження, участь ОСББ у загальноміських державних та міжнародної допомоги програмах та інше. Більш детальну інформацію про цей захід можна знайти на сайті ПРООН/МПВСР за посиланням:

http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=150

ПРООН/МПВСР пропонує підтримку школам м. Миколаїв у запровадженні курсу зі сталого розвитку

В партнерстві з НГО «Вчителі для демократії та партнерства», було проведено тренінг для 19 вчителів шкіл м. Миколаїв, для підготовки їх до впровадження курсу «Уроки для сталого розвитку» в шкільну навчальну програму. Метою курсу є формування в учнів розуміння

необхідності забезпечити сталий розвиток для себе, своєї родини, громад, країни та всього людства через зміну власної поведінки та способу життя.

Курс, що орієнтований на учнів 8 класів, розробила НУО «Вчителі для демократії та партнерства» на основі матеріалів міжнародної програми «Глобальний план дій» (за підтримки SIDA). Курс схвалений і рекомендований Міністерством освіти і науки України і викладається в 50 школах в 5 областях України. Після проходження цього курсу, учні готові стати членами суспільства, що живе в гармонії з природою. Більше інформації про цей курс можна знайти на веб-сторінці www.esd.org.ua, а пояснювальну записку про нього – на веб-сторінці проекту.

ПРООН/МПВСР готова підтримати інші міста-партнери охочі скористатися цією можливістю для шкіл.

В) Навчальні та ознайомчі візити

Більше 25 місцевих посадовців з Західної України обмінялися досвідом з колегами зі Східної України

16-18 вересня 25 міських голів та депутатів місцевих рад із Західної України взяли участь в обмінному візиті до міста Рубіжне. Під час візиту учасники та учасниці ознайомились з унікальним досвідом проведення конкурсу місцевих ініціатив за підтримки міської ради, впровадження основ споживчої освіти до навчальних планів загальноосвітніх шкіл, місцеву політику підтримки створення та розвитку ОСББ, активну роль та діяльність "Громадської ради при міському голові". Гості взяли участь у заходах традиційного свята територіальної громади "День сім'ї", що має 30-річну історію.

Вставка-V: 25 місцевих посадовців з Західної та Центральної України відвідали м. Рубіжне (Луганська область)

Візит організовано проектом ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» за фінансової підтримки Швейцарської Конфедерації. За останні роки в рамках підпроєкту «Сприяння умовам спільного врядування та розвитку в містах України» було організовано вісім подібних візитів.

Візит, до міста Рубіжне зібрав 25 представників/представниць з міст Галич, Івано-Франківськ, Долина (Івано-Франківська область), Новоград-Волинський (Житомирська область), Калинівка, Тульчин, Могилів-Подільський (Вінницька область). Представники смт. Томашгород (Рівненська область) та Турка (Львівська область), які є партнерами проєкту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» також взяли участь в візиті

16 вересня делегація взяла участь в пленарному засіданні, на якому Анатолій Бусенков, Рубіжанський міський голова ознайомив гостей з особливостями розвитку міста і територіальної громади, та представив досвід, отриманий під час проведеної Програмою навчальної поїздки до Швейцарської Конфедерації, а також розповів про перспективи запровадження прогресивних практик у містах України.

В цей день гості взяли участь в круглому столі присвяченому залученню міської громади до вирішення питань місцевого значення, на якому було презентовано досвід м. Рубіжне та інших міст України.

Також, Рубіжанська міська рада презентувала місцеву політику по сприянню створенню та розвитку об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). Гості зустрілися із представниками ОСББ «Наш квартал», «Наш квартал-2», «Наш квартал-4» та дізналися про досвід реалізації проєктів «Теплий під'їзд», що реалізовані за підтримки ПРООН/МПВСР. Більше інформації про цей візит можна отримати на веб-сторінці ПРООН/МПВСР за посиланням http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=152

Фото-5: Рубіжанська міська рада презентувала досвід, здобутий у співпраці з ПРООН/МПВСР

Ознайомчий візит до м. Нововолинськ (Волинська область) по організаційному менеджменту та утриманню спільного майна громади

17 представників організацій громад з 2 міст та 3 ресурсні особи з приймаючого міста взяли участь в візиті. В ході візиту обговорювались наступні питання: 1) Переваги та недоліки Асоціацій ОСББ та управляючих компаній; 2) економічна діяльність Асоціацій (тарифи, платежі); 3) відносини між Асоціацією ОСББ та її членськими ОСББ; 4) система фінансових потоків у структурі «Асоціація – ОСББ – підрядники».

Було визначено, що Асоціація ОСББ дозволяє окремим ОСББ об'єднатися та спільно вирішувати проблеми. Така система працює в м. Нововолинськ, де було створено успішну Асоціацію ОСББ, яка надає підтримку ОСББ-членам.

Делегація з м. Долина відвідала м. Саки для вивчення досвіду курортної галузі в контексті ПРООН/МПВСР

29 липня, ПРООН/МПВСР організувала ознайомчий візит до м. Саки для вивчення досвіду впровадження, розвитку та функціонування санаторної та курортної індустрії в місті на основі використання місцевих рекреаційних ресурсів з максимальною користю для територіальної громади. Візит було організовано для представників міста-партнера Долини (Івано-Франківська область).

В процесі оглядового візиту делегація з м. Долина ознайомилась з досвідом м. Саки в наступних сферах:

1. Використання місцевих природно-лікувальних ресурсів і їх вплив на формування дохідної частини бюджету м. Саки;
2. Місцеві нормативні акти, що регулюють діяльність комерційних структур, задіяних в оздоровленні, відпочинку та обслуговуванні мешканців та гостей міста;
3. Управління рекламою у місті Саки;
4. Існуючі практики вирішення земельних питань на територіях, придатних для бальнеології, відпочинку та оздоровлення;
5. Роль місцевої влади в питаннях рекламування території і просування її оздоровчих можливостей. Співпраця із ЗМІ.
6. Благоустрій та архітектурне вирішення забудови відпочинково-оздоровчих зон;
7. Ознайомлення з методиками оздоровлення, що базуються на використанні соляних розсолів та інших місцевих ресурсів
8. Досвід у сфері реформування житлово-комунального господарства, сприяння створенню об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та формування місцевої політики.

Ознайомчий візит до міста-партнера Вінниці для вивчення досвіду Центру надання адміністративних послуг – «Прозорого офісу»

Близько 25 учасників та учасниць візиту, проведеного 8-9 липня, включали міських голів міст-партнерів та їх заступників, муніципальних координаторів проекту, представників обласних/районних адміністрацій. Учасники відвідали м. Вінниця для вивчення досвіду роботи «Прозорого офісу».

10 жовтня 2008 р. на першому поверсі в приміщенні Вінницької міської ради було відкрито Центр надання адміністративних послуг – «Прозорий офіс». Унікальність цього проекту полягає в технологічних та організаційних рішеннях. Принципами роботи «Прозорого офісу» є наступне:

- Доступність послуг для всіх громадян та юридичних осіб;
- Дотримання високих стандартів надання послуг;
- Відповідність суми оплати за будь-які послуги економічно виправданим витратам;
- Прозорість.

Центр надання адміністративних послуг - "Прозорий офіс" - це робочий орган виконавчого комітету міської ради, який об'єднує представників адміністративних органів та адміністраторів

дозвільної системи, де взаємодія учасників здійснюється для прийому та реєстрації заяв та клопотань з метою подальшого юридичного виконання.

Принципи співробітництва між адміністраторами дозвільної системи та представників місцевих дозвільних органів у центр адміністративного надання послуг "Прозорий офіс" є:

- суворе дотримання законодавчих та інших правових актів, що регулюють порядок розгляду заяв та видачі документів дозвільного характеру;
- встановлення загальних вимог до порядку видачі документів;
- забезпечення рівності прав для управління;
- надання інформації для всіх учасників Центру адміністративного обслуговування Положення "Прозорий офіс" про зміни в законодавчих та інших нормативних правових актів про порядок прийому, розгляду та видачі дозвільних документів;
- ефективне реагування і усунення виявлених недоліків, які можуть викликати порушення термінів видачі дозвільних документів;
- створення позитивної думки дозвільної системи міста.

Центр надання адміністративних послуг "Прозорий офіс" був створений в рамках зусилля муніципалітету зі створення системи управління якістю муніципальних послуг у відповідності з ISO. У 2009 році він був рекомендований Президентом України як зразковий приклад надання адміністративних послуг, тому варто ознайомлювати представників органів місцевого самоврядування України з цим досвідом.

Кримські міста налагодили партнерство з містами Польщі за підтримки ПРООН

Раніше цього року офіційна делегація представників Польських міст відвідала кримські міста. У вересні представники кримських міст відвідали Польщу і встановили зв'язки та партнерство.

Вставка-VI: Польські та кримські міста обмінялися делегаціями та підписали Угоди про наміри співпраці

17-21 вересня, 14 представників та представниць міст-партнерів ПРООН відвідали Західнопоморське воєводство в Польщі під час обмінного візиту організованого проектом ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку». Візит організовано за фінансової підтримки Канадської агенції міжнародного розвитку (CIDA). Планується, що українські та польські міста встановлять тісні контакти для обміну кращими практиками та досвідом, співпрацюватимуть у сферах освіти, культури, спорту, молодіжної політики, а також здійснюватимуть обмін групами молоді та дітей.

Представники кримських міст відвідали міста Західнопоморського воєводства, зокрема міста Мислібож, гміну Кобилянська, район Косзалін, місто Межидроже та повіт Дравські. Учасники та учасниці візиту включали партнерів проектів ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» та «Програма розвитку та інтеграції Криму».

Західнопоморське воєводство є п'ятим найбільшим воєводством в Республіці Польща. Цей регіон вважається одним з наймальовничіших регіонів Польщі і найпривабливішим для туристів. Воєводство поділене на 21 повіт: 3 міські повіти та 18 земських повітів. Вони в свою чергу складаються з 114 гмін.

Під час візиту, делегація з м. Джанкой відвідала місто Мислібож і підписала Угоду про наміри щодо співпраці. Протягом трьох місяців міста підпишуть довгострокову Угоду про співпрацю. Планується, що українські та польські міста встановлять тісні контакти для обміну кращими практиками та досвідом, співпрацюватимуть у сферах освіти, культури, спорту, молодіжної політики, а також здійснюватимуть програми обміну для молоді та дітей.

Подібні угоди про наміри щодо співпраці були підписані також між м. Саки та повітом Косзалін, селищем Нижньогірський та гміною Кобилянка, селом Углове та містом Межидроже, селом Новопавлівка в Красноперекопському районі та повітом Дравські.

Під час візиту гості взяли участь в офіційних зустрічах з місцевими польськими посадовцями, вивчили польську систему місцевого самоврядування на різних рівнях та процедури їх щоденної роботи. Також, гості відвідали місцеві музеї, історичні пам'ятки, туристичні об'єкти та освітні заклади.

Учасниками та учасницями візиту були **Юрій Носов**, заступник

Фото-6: Міста-партнери ПРООН в Криму встановлюють довгострокове партнерство з польськими містами

Джанкойського міського голови; **Руслан Головко**, керуючий справами виконавчого комітету Джанкойської міської ради; **Олександр Миколаєнко**, заступник Нижньогірського селищного голови; Любов Кондратюк, муніципальний координатор проекту в смт. Нижньогірське; **Світлана Лисенко**, секретар Нижньогірської селищної ради; **Олег Ключ**, Сакський міський голова; **Валерій Кузін**, Муніципальний координатор в м. Саки; **Ігор Куліков**, депутат Сакської міської ради; **Олена Мініна**, голова Углової селищної ради Бахчисарайського району; **Микола Бір**, начальник відділу курортів та туризму Бахчисарайської районної державної адміністрації; **Антоніна Артемова**, голова Новопавлівської селищної ради Красноперекопського району; **Алла Мегоношина**, начальник відділу освіти Красноперекопської районної адміністрації; **Марія Конєва**, депутат Красноперекопської селищної ради; **Вікторія Кравчук**, представниця Програми місцевого розвитку, ПРООН/Україна та **Леонід Туловський**, спеціаліст ПРООН/МПВСР з контролю якості.

Заходи для розвитку людських ресурсів, проведені МВП

- МВП в м. **Євпаторія** провело тренінг щодо управління проектами (для функціональних груп) для 53 учасників та учасниць.
- **Івано-Франківське** МВП провело тренінг щодо управління проектами (для функціональних груп) для місцевих організацій громад для 27 учасників.

2.2 МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ

2.2.1 Партнери /Зв'язки

Протягом року Програмою було докладено зусилля для налагодження зв'язків з іншими подібними агенціям з метою досягнення синергії. Заходи в цьому напрямку включали такі:

3 Національною академію державного управління

- Для розвитку курсу для державних службовців по децентралізації (у співпраці ПРООН/МПВСР та DESPRO).

3 Секретаріатом Кабінету Міністрів України (Департамент регіонального розвитку та місцевого самоврядування)

- Для визначення пріоритетів реформи децентралізації та місцевого самоврядування та ефективної співпраці з міністерствами-партнерами Проекту.

3 Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва та проектом DESPRO

- Проекти ПРООН/МПВСР та DESPRO надаватимуть експертну підтримку розвитку міжмуніципальної співпраці у встановленні інтегрованої системи управління ТПВ. Два проекти створили міжпроектну робочу групу по ТПВ і розробили спільний план дій до

кінця листопада 2010 р., який передбачає перегляд проектної концепції партнерських громад, збір додаткової інформації та проведення дослідження.

З іншими проектами ПРООН та ООН

- Дослідження застосування підходу до місцевого розвитку за участі громади, що застосовується в проектах ПРООН, що проводиться Київським міжнародним інститутом соціології. Чотири проекти кластеру Місцевого розвитку та людської безпеки взяли участь в дослідженні.

З Громадською організацією "Вчителі за демократію та партнерство"

- У співпраці з неурядовою організацією "Вчителі за демократію та партнерство", було організовано навчання для вчителів м. Новоград-Волинський, Рубіжне, Миколаїв, з тим щоб підготувати їх для введення курсу "Уроки для сталого розвитку" в шкільні навчальні програми.

2.2.2 Результати комунікаційних заходів

Розповсюдження інформації про Програму протягом року відбувалося у різних формах та на різних рівнях. Даний розділ підсумовує у формі переліку комунікаційних заходів, публікацій та ін.

А) Мас-медіа та інформація

Комунікації про Програму відбувалися в різних формах та на різних рівнях протягом року. Місцеві/національні медіа поширювали інформацію про різні аспекти роботи програми протягом року та підкреслюють конкретні досягнення заходів Програми. Інтернет ресурси широко застосовувалися для комунікаційних цілей Програми. В результаті, відстежено 61 згадку в 3 кварталі 2010 року, з яких 36 – на національному рівні та 25 – на місцевому.

Офіційні веб-сторінки є найбільш використовуваним каналом для поширення інформації про заходи Програми – 54,10% згадувань, місцеві газети та радіо принесли (по 11,5 % кожне джерело), а решту згадувань було відстежено на телебаченні. Загалом, з початку роботи Програми зроблено 1464 медіа згадувань.

Таблиця –V: Кількість згадок у мас-медіа за період липень-вересень 2010 р.

	ЗМІ	Національні	Новоград-Волинський	Івано-Франківськ	Миколаїв	Євпаторія	Рівне	Галич	Джанкой	Разом	
										3-й кв. 2010	з 2004
1	Газети	4	3		1	1	4		1	14	479
2	Радіо			6			1			7	260
3	Телебачення	1		4			1		1	7	301
4	Інтернет-сайти	20	2	2		6		1	2	33	424
	Разом	25	5	12	1	7	6	1	4	61	1464

Прес-тур для журналістів національних ЗМІ до м. Новоград-Волинський

Для поширення унікального досіду реформування житлово-комунального господарства на рівні міста, проект ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» (ПРООН/МПВСР) організував прес-тур до м. Новоград-Волинський, яке є одним з 29 міст-партнерів проекту. Під час візиту журналісти і журналістки національних ЗМІ взяли участь в міні-тренінгу по ОСББ, поспілкувались з представниками та представницями трьох ОСББ міста та

взяли участь у прес-конференції за участі міського голови. Візит було організовано за підтримки Канадської агенції міжнародного розвитку (CIDA) 28 вересня 2010 р.

Новоград-Волинський – місто обласного підпорядкування, районний центр Житомирської області, з населенням 55,9 тис. жителів. Це невелике місто успішно провело реформу житлово-комунального господарства та досягло того, до чого сьогодні прагне вся країна – створити ефективного власника житла та залучити мешканців до створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ).

Місто Новоград-Волинський є партнером Програми з 2005 року. Відтоді, у місті широко застосовано підхід до місцевого розвитку за участю громад та надано підтримку 17-ти громадам у виконанні їхніх проектів для місцевого сталого розвитку на загальну суму 2,5 млн. грн., які принесли безпосередню користь понад 28 тисячам жителів міста та виявили визначні результати партнерства місцевих органів влади, підприємців та міжнародних донорів із громадами в цьому регіоні. Технічна допомога Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй Новоград-Волинській міській раді доповнювалася підтримкою двох багатосторонніх донорів – Швейцарської Конфедерації та Посольства Королівства Норвегії в Україні.

Міською радою та її виконавчим комітетом розроблено Концепцію розвитку об'єднань співвласників багатоквартирних будинків. Сьогодні в Новограді-Волинському створено та функціонує 25 ОСББ, які об'єднують 192 будинки, що налічують 9798 квартир та комунальне підприємство, яке утримує застарілий житловий фонд. Це становить 87% від загальної кількості багатоповерхових будинків (2 поверхи і вище). Люди, які в них проживають, не можуть самостійно управляти, тому ці будинки передані на баланс і обслуговування комунального підприємства «Житлосервіс». Вісім об'єднань добровільно створили Новоград-Волинську міську Асоціацію ОСББ, яка об'єднала 48 багатоквартирних будинків. Тепер основна відповідальність за утримання та обслуговування будинків лежить на плечах самих власників.

Місто не має серйозних проблем, пов'язаних із розрахунком та збором квартирної плати, а також затвердженням тарифів на обслуговування житла. Люди самі обирають будинки до складу свого ОСББ, а також управителів, визначають перелік проблем та послуг, які потребують і самі визначають розміри тарифів на ці послуги.

Такі підходи суттєво зменшили витрати, зміцнили економіку об'єднань. В 2003 році було створено перше об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, а в 2009 році місто попрощалося з останнім ЖЕКом.

Під час прес-туру журналісти активно спілкувалися з представниками ОСББ «Колорит», «Кедр» та «Наш дім» та керівництвом «Теплокомуненерго». Публікації, видані за результатами візиту можна знайти на веб-сторінці ПРООН/МПВСР в секції «ЗМІ про нас»

2.2.3 Мобілізація та використання ресурсів

Разом, 1,17 млн. доларів було мобілізовано до кінця третього кварталу, включаючи 100 тис. дол. від ПРООН, 4,33 тис. дол. від Норвезького Посольства, 412,15 тис. дол. від ШАРС, 346,87 тис. дол. від КАМР, 305,72 тис. дол. як національне спів-фінансування.

Таблиця - VII: Мобілізація та використання ресурсів в розрізі донорів за I-III квартали 2010 р., дол.

#	Місто/донор	Бюджет на 2010 ***	Використа-но в 1-му кв.	Використа-но в 2-му кв.	Викорис-та-но в 3-му кв.	Разом*	Виконан-ня, %
1	Рівненська міська рада	94 913,72	4 625,46	1 553,80	68 758,30	80 183,19	84,48
2	Новоград-Волинська міська рада	8 188,82				0,00	0,00
3	Кіровська міська рада	7 625,90		1 533,43	3 382,57	5 260,12	68,98
4	Голопристанська міська рада	3 149,29				0,00	0,00
5	Українська міська рада	5 792,29		1 436,57	1 749,68	3 409,29	58,86
6	Житомирська міська рада	114,20				0,00	0,00

7	Могилів-Подільська міська рада	1 549,27				0,00	0,00
8	Нововолинська міська рада	2 519,14		790,69		846,04	33,58
9	Миколаївська міська рада	22 392,97	2 079,57		1 310,46	3 627,33	16,20
10	Долинська міська рада	5 348,54			887,20	949,30	17,75
11	Сакська міська рада	15 185,34	1 780,40	1 898,73		3 936,67	25,92
12	Івано-Франківська міська рада	21 356,90			3 317,28	3 549,49	16,62
13	Джанкойська міська рада	14 180,56	849,03		855,03	1 823,34	12,86
14	Кагарлицька міська рада	2 024,17	1 950,75			2 087,30	103,12
15	Тульчинська міська рада	6 983,46				0,00	0,00
16	Вознесенська міська рада	53 589,25	2 591,48	9 571,13	6 343,63	19 801,68	36,95
17	Рубіжанська міська рада	4 260,89	3 177,07		617,18	4 059,85	95,28
18	Галицька міська рада	1 083,76				0,00	0,00
19	Нижньогірська селищна рада	8 107,27	6 956,40			6 956,40	85,80
20	Євпаторія	27 359,81			3 840,45	3 840,45	14,04
21	ПРООН	100 000,00	14 667,65	40 304,54	13 748,10	68 720,29	68,72
22	ШАРС	412 152,30	49 039,57	93 375,13	148 770,12	311 567,76	75,60
23	Норвезьке Посольство	4 333,50		1 022,29		1 093,85	25,24
24	КАМР	346 874,13	29 282,56	38 151,62	40 155,78	115 121,26	33,19
	Разом	1 169 085,48	116 999,94	189 637,93	293 735,78	642 399,81	54,95

* Вартість GMS включено.

** Дані базуються на даних з системи Атлас від 30/09/2010.

*** Дані від 14/10/2010.

2.2.4 Оглядові місії Програми

Питання управління та виконання різних аспектів Програми вивчалися та оцінювалися протягом року керівництво ПРООН та донорів. Оцінювання були корисними з точки зору підвищення ефективності Програми. Деталі щодо цього наведені в розділі нижче.

Протягом 13-25 вересня цього року ПРООН/МПВСР, відвідав із місією міжнародний консультант **Йорг Крістен**, виконавчий директор компанії SKAT (Швейцарія), який є визнаним експертом у сфері децентралізації, застосування підходу залучення громадян до муніципального врядування задля покращення якості надаваних громадянам послуг. Метою цієї місії було підвищення ефективності заходів Програми для просування врядування за участі громади заради сталого розвитку в містах України. Місію організовано в контексті підпроекту «Сприяння розвитку умов врядування за участі громад в містах України» та за фінансової підтримки Швейцарської Конфедерації. В рамках візиту експерт відвідав міста-партнери Рівне, Львів, Долина та ознайомився з проблемами управління твердими побутовими відходами. Рекомендації, розроблені експертом будуть поширені всім партнерам проекту в четвертому кварталі.

Завдання місії включали оцінку реалізації проекту та його проектних документів, механізму співпраці з місцевими громадами та органами місцевого самоврядування, співпрацю з партнерськими міністерствами, зокрема Міністерством з питань житлово-комунального господарства України, Міністерства регіонального розвитку та будівництва України для підтримки проектів громад для сталого розвитку. Йорг Крістен підготує пропозиції щодо процесу поширення висновків проекту, засвоєних уроків та досвіду на національному рівні.

Фото – 8: В ході візиту ГО «Оберіг» в м. Рівне, під час ознайомлення з проектом «Встановлення енергозберігаючих вікон»

Місія включала наступні зустрічі і візити:

1. Вступна зустріч з керівництвом МПВСР. Брифінг про поточну діяльність та плани МПВСР на майбутнє.
2. Зустріч з представником Міністерства регіонального розвитку та будівництва України, **Валентином Пічко**, начальником відділу співробітництва з громадськими організаціями дирекції місцевого самоврядування.
3. Вступна зустріч з керівництвом ПРООН і ШБС за участю **Рікарди Рігер**, Директора ПРООН в Україні і **Мануеля Еттера**, Директора ШБС в Україні.
4. Координаційна нарада по ТПВ в ШБС за участі Мануеля Еттера, Директора ШБС в Україні, Олени Литвиненко, менеджера проектів ШБС та ін.
5. Зустріч з представниками Міністерства з питань житлово-комунального господарства України, **Наталією Олійник**, начальницею відділу стратегії розвитку та реформування житлово-комунального господарства
6. Зустріч з представником Секретаріату Кабінету Міністрів, **В'ячеславом Негодою**, Директором Департаменту регіональної політики та місцевого самоврядування.
7. Нарада з розповсюдження навчального курсу зі сталого розвитку суспільства з **Анатолієм Садовенко**, Вченим секретарем Академії муніципального управління.
8. Зустріч зі працівниками МПВСР. Презентації кластерів.
9. Візит до м. Рівне, зустріч з міським головою, відвідання місцевих партнерських громад та об'єктів проектів громад.
10. Візит до м. Львів, зустрічі з представниками місцевої влади.
11. Відвідування м. Долина. Круглий стіл з представниками НФМП щодо плану дій по впровадженню інновацій в муніципальне управління, на основі досвіду, здобутого під час ознайомчої поїздки до Швейцарії.
12. Робоча зустріч з учасниками НФМП з питань утилізації твердих побутових відходів з участю міських голів.
13. Брифінг з керівництвом ПРООН та ШБС за участі з **Мануеля Еттера**, Директора ШБС в Україні, **Олени Литвиненко**, менеджера проектів ШБС в Україна та **Оксани Реміги**, Старшого програмного менеджера ПРООН в Україні.

Розділ ТРЕТІЙ

УРОКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

3.1. Нагромадження досвіду, 30
3.2. Плани на майбутнє, 30

3.1 НАГРОМАДЖЕННЯ ДОСВІДУ

На основі набутого досвіду співпраці з зацікавленими сторонами, МПВСР є успішною у демонстрації цінності підходу за участі громади і соціальної мобілізації на місцевому рівні. Також протягом кварталу були досліджені та використані можливості національного рівня щодо сприяння розповсюдження підходу Програми. Проте існують деякі труднощі в розкритті потенціалу людей.

*А) На основі досвіду роботи Програми за рік були визначені такі **можливості**:*

- Міста засвоюють механізм Програми через прийняття різних місцевих нормативних актів. Деякі міста включають підхід до місцевого розвитку за участі громади до основних довгострокових місцевих документів, таких як стратегічний план розвитку міста. Всі міста затверджують програму співпраці з ПРООН/МПВСР на щорічній основі.
- Місцеві партнери зацікавлені в підтримці ініціатив з енергозбереження, управління твердими побутовими відходами, створення ОСББ та підтримці проектів громад. Тому, ці теми повинні залишатися пріоритетом для підтримки ПРООН/МПВСР в 2011 р.
- ПРООН/МПВСР має підтримати проведення семінарів по створенню ОСББ, навчальних та ознайомчих візитів для підтримки обміну досвідом між містами та селищами міського типу в Україні. ПРООН/МПВСР має підтримувати обмін досвідом як всередині України так і міжнародним досвідом.
- Існує високий попит та готовність місцевих партнерів впроваджувати систему управління якістю муніципальних послуг ISO 9001:2008, стратегічні плани, універсами послуг.

*В) У процесі реалізації Програми виникають **труднощі**, особливо пов'язані з таким:*

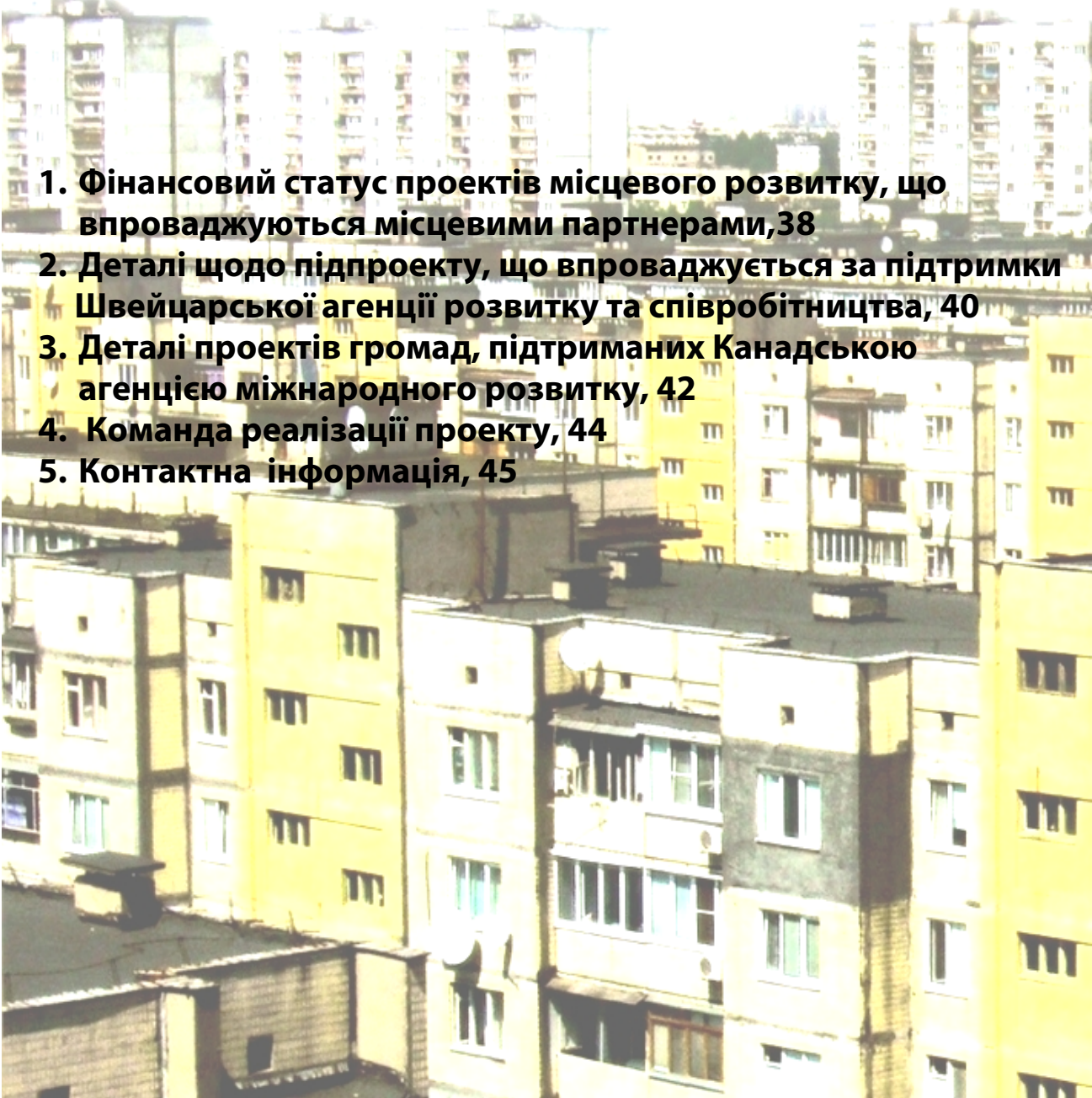
- Механізм фінансового планування Програми потрібно покращити через спільні консультації обох сторін – ПРООН та міст-партнерів.
- Процес інформування місцевих громад, що беруть участь в Проекті щодо механізму закупівель, громадського аудиту, впровадження проектів громад, потребує вдосконалення. Насьогодні, у зв'язку з особливостями міських жителів, які пов'язані між собою слабшими зв'язками, ніж жителі в сільській місцевості, члени громад не завжди повною мірою поінформовані про принципи ПРООН/МПВСР та механізм Проекту.

3.2. ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

В 4-му кварталі 2010 р. Програма зосереджуватиметься на наступних заходах:

- Підведення підсумків року та визначення пріоритетів проекту на наступний рік в ході Щорічного засідання Національного форуму міст-партнерів;
- Створення майданчику для обміну інноваційними практиками в ході форуму «Електронне врядування – ефективна влада для мешканців міст»;
- Завершення процедури перегляду навчального курсу зі сталого розвитку суспільства та отримання рекомендацій /грифу щодо курсу від Міністерства освіти та науки;
- Продовження розробки ініціативи з міжмуніципальної співпраці по ТПВ в Тульчинському районі;

ДОДАТКИ

-
- 1. Фінансовий статус проектів місцевого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, 38**
 - 2. Деталі щодо підпроекту, що впроваджується за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва, 40**
 - 3. Деталі проектів громад, підтриманих Канадською агенцією міжнародного розвитку, 42**
 - 4. Команда реалізації проекту, 44**
 - 5. Контактна інформація, 45**

Додаток – І:

Фінансовий статус проектів місцевого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, грн.

№	Місто/ОГ	К-ть трансакцій в 3 кв. 2010 р.	Загальна сума, сплачена до кінця III кв. 2010 року у співфінансуванні					Загальна сума для сплати в майбутньому					Виконання (%)
			Фонд ПРООН	Фонд КАМР	Норвезьке Посольство	Фонд ШАРС	Міська рада	Фонд ПРООН	Фонд КАМР	Норвезьке Посольство	Фонд ШАРС	Міська рада	
1	Кіровське												
1.1	ОСББ "Гірняцький, 1"				879,60		1319,40			4983,20		7474,80	15
1.2	ОСББ "Гірняцький, 4"				880,40		1320,60			4987,60		7481,40	15
1.3	ОСББ "Гірняцький, 10"				9651,10		14476,65			1072,50		1608,75	90
1.4	ОСББ "Молодіжний, 15"				6006,40		9009,60			667,20		1000,80	90
1.5	ОСББ "Панфіловців 32"				10530,20		15795,30			1169,80		1754,70	90
1.6	ОСББ "Панфіловців 34"				10530,20		15795,30			1169,80		1754,70	90
1.7	ОСББ "Шахтраська 33"				9314,30		13971,45			1034,90		1552,35	90
1.8	ОСББ "Шахтраська 51"					7536,00	11304,00				837,60	1256,40	90
1.9	ОСББ "Молодіжний 5"				6273,40		9410,10			697,00		1045,50	90
1.10	ОСББ "Об'єднаний"				8111,60		12167,40			901,20		1351,80	90
1.11	ОСББ "Аквамарин"	1,00			9654,60		14481,90			1072,60		1608,90	90
1.12	ОСББ "Шахтраська 35"	1,00				11200,00	16800,00						100
1.13	ОСББ "Молодіжний 12"					12600,00	12600,00				1400,00	400,00	90
1.14	ОСББ "Леніна"	1,00				10800,00	16200,00				1200,00	800,00	90
1.15	Кіровська міська рада		10500,00			52500,00					7000,00		90
1.16	ГО "Світ дитинства"	1,00				40000,00							100
1.17	ОСББ "Молодіжний 10"					2052,00	3078,00				11628,00	7442,00	15
1.18	ОСББ "Гірняцький 2"	1,00				13770,00	13770,00				1530,00	1530,00	90
2,00	Долина												
2.1	ОСББ "Під липою на Пушкіна, 8"					68436,90	68436,90				7604,10	7604,10	90
2.2	ОСББ "Затишна оселя на Незалежності 2"	1,00				70000,00	70000,00						100
2.3	Долинська міська рада	1,00				55000,00							100
2.4	ГО дитсадок "Сонечко"					81000,00	81000,00				9000,00	9000,00	90
3,00	Кагарлик												
3.1	ГО дитсадочка "Ромашка"	1,00	45464,40			770,40	56509,20						100
3.2	ОСББ "Оберіг"	1,00	26350,92			2927,88	35785,20						100
3.3	ОСББ "Надія плюс"	1,00	17953,25			1994,81	24380,94						100
4,00	Саки												
4.1	ОСББ -45	1,00		23298,02			23297,98						100
4.2	ОК "Наш дім"	1,00		57620,00			57620,00						100
4.3	ОК "Родина"	1,00		61692,00			61692,00						100
4.4	ОК "Октябрський"	1,00		75000,00			75000,00						100
4.5	ОК "Привокзальний"	1,00		75000,00			75000,00						100
5,00	Рівне												
5.1	ОСББ Магірус	1,00	26325,00			2925,00	87750,00						100
5.2	ОК Сяйво добра	1,00	32400,00			3600,00	108000,00						100
5.3	ОГ Усмішка	2,00				35000,00	35000,00						100
6,00	Новоград-Волинський												
6.1	ОСББ "Звягель"										60000,0	60000,0	0

7,00	Вознесенськ											
7.1	ОСББ "Радужний"	1,00				25939,60	38909,40					100
7.2	ОСББ "Будинок газовиків"	1,00				37162,80	55744,20					100
7.3	ОСББ "Метеор Сервіс"	1,00				9256,80	13885,20					100
7.4	ОСББ "Дім Надія"	1,00				41829,20	62743,80					100
7.5	ОСББ "Залізничник Вознесенський"	1,00				12767,20	19150,80					100
7.6	ГО "Берегиня"	1,00				27829,20	41743,80					100
7.7	ГО "Діалог"	1,00				40566,00						100
7.8	ГО "Інтелект"	3,00				52800,00	79200,00					100
8,00	Тульчин											
9	Джанкой											
9.1	ГО "Ритм"	1,00		67291,00			67291,00					100
9.2	ГО "Топольок"	1,00		67498,00			67498,00					100
10,00	Миколаїв											
10.1	ОСББ "Авіатор"	1,00	55542,96			6171,44	92571,60					100
10.2	ОСББ "Наш дім-25"	1,00	43653,30			4850,30	72755,40					100
11,00	Нововолинськ											
11.1	ОК "Гірник Волині"	1,00	45819,90			5091,30	62224,80					100
12,00	Івано-Франківськ											
12.1	ГО "Пізнайко"	1,00				176233,89	33152,91			94805,69	118070,89	90
13,00	Українка											
13.1	ОСББ Будівельник України (2008)	1,00	103275,00				34425,00					100
13.2	ОСББ "Житловий комплекс Дніпро"	1,00				16648,84	96840,16					100
14	Могилів-Подільський*											
15	Рубіжне											
15.1	ОСББ "Єдність Рубіжне"	2,00	2152,80			12199,20	14352,00					100
15.2	ОСББ "Наш квартал"	2,00	1087,05			6159,95	7247,00					100
15.3	ОСББ "Наш квартал-2"	2,00		615,00		3485,00	4100,00					100
15.4	ОСББ "Наш квартал-4"	2,00		1234,80		7820,40	7408,80					100
15.5	ГО "Розвиток"	1,00	20697,30			2299,70	22997,00					100
15.6	ОСББ "Космос-Рубіжне"	1,00		19502,10		4333,80	19502,10					100
16	Нижньогірський											
16.1	ГО "Вогник"	2,00		55372,50			55372,50		6152,50		6152,50	90
Разом			431221,88	504123,42	71831,80	965557,61	2010087,39	0,00	6152,50	17755,80	5394,01	250889,59
		49,00	3982822,10					280191,90				92

* Проекти були завершені в 2009 р.

Додаток- II

**Деталі щодо підпроєкту, що впроваджується за підтримки
Швейцарської агенції розвитку та співробітництва**

ПРООН/МПВСР запроваджує компонент ШАРС «Забезпечення умов спільного управління та розвитку в міських зонах». Загальною метою Проєкту є «Процес муніципального управління та розвитку централізовано та посилено шляхом інтегрування підходу за участі громади; встановлено чіткі взаємозв'язки з регіональною владою та стимульовано співпрацю між задіяними містами».

А) Територія, охоплена заходами Програми:

В цьому напрямі ПРООН/МПВСР функціонує в наступних містах:

- 1) міста Саки, Джанкой, Шолкіне та Бахчисарай - в АР Крим;
- 2) міста Тульчин, Калинів та Могилів-Подільський - у Вінницькій області;
- 3) містах Івано-Франківськ, Долина (Івано-Франківська область), Новоград-Волинський (Житомирська область), Вознесенськ (Миколаївська область), Гола Пристань (Херсонська область), Кіровське (Донецька область).

А) Діяльність Програми

Таблиця: Проєкти місцевих громад затвердежі для підтримки в контексті ШАРС в 3 кварталі 2010 р.

N	ОГ/Мережа	Мета	Загал ьна варті сна, грн.	Співфінансування, грн.			Жінки	Чоловіки	Діти
				ШАРС	Міська рада	ОГ/Мер ежа			
1	Вознесенськ								
1.1	ОСББ «Біла акація»	Капітальний ремонт плаского даху	163198	51250	95178	16770	118	97	59
1.2	ОСББ «Мрія- Вознесенська»	Заміна старої системи водопостачання та водовідведення	48600	14805	27495	6300	120	100	22
1.3	ОСББ «Соколи- Зелений Гай»	Капітальний ремонт двускатного даху	32108	9956	18491	3661	9	5	1
1.4	ГО «Гвоздичка»	Капітальний ремонт двускатного даху	91412	28322	52599	10491	130	102	121
1.5	ГО «Сприяння розвитку ЗОШ №6»	Капітальний ремонт плаского даху	81331	25147	46701	9483	502	430	511
1.6	ГО «Веселка-2»	Капітальний ремонт туалетів заміна труб системи водопостачання та водовідведення	166744	51973	96522	18249	140	96	147
1.7	ОСББ «Заграва»	Заміна труб системи водопостачання та водовідведення	41565	11330	21042	9193	8	12	4
2	Миколаїв								
2.1	ОСББ «Любисток-12»	Капітальний ремонт плаского даху	59116	18511	34378	6227	10	7	2
2.2	ОСББ «Зелений барвінок»	Капітальний ремонт плаского даху	65216	18511	34378	12327	9	5	
2.3	ОСББ «Вектор»	Встановлення енергозберігаючих ПВХ вікон	156262	47254	87757	21251	68	70	27
3	Рубіжне								
3.1	ОСББ «Оберіг -17»	Заміна старих вікон та дверей в під'їздах будинку	49928	19451	23774	6703	35	27	7

3.2	ОСББ «Руденко 1»	Заміна старих вікон та дверей в під'їздах будинку	44570	17474	21357	5739	34	31	14
4	Долина								
4.1	ОСББ «Каштан на облісках»	Водовідведення та гідроізоляція підвалу будинку	76866	31082	37989	7795	26	25	7
4.2	ОСББ «Обліски – Затишок»	Капітальний ремонт плаского даху	195224	78920	96458	19846	19	11	13
5	Кагарлик								
5.1	ГО «Теремок»	Встановлення енергозберігаючих ПВХ вікон	60450	20000	28000	12450	227	202	200
	Разом:	*	1272140	423986	694119	154035	1455	1220	1135
	Відсоток, %	*	100,00	33,33	54,56	12,11	3810		

Загалом, Комітетом оцінки проектів ПРООН/МПВСР було підтримано 15 проектів місцевих громад в контексті Швейцарської агенції розвитку та співробітництва в 3-му кварталі 2010 р. Проекти принесли користь 3810 особам, включаючи 1455 жінок, 1220 чоловіків and 1135 дітей.

Додаток- III

**Деталі щодо підпроєкту, що впроваджується за підтримки
Канадської агенції міжнародного розвитку**

ПРООН в Україні та Уряд Канади, представлений Міністром міжнародної співпраці, діючи через Канадську агенцію міжнародного розвитку, підписали Угоду про грант. В рамках Угоди, МПВСР отримує 1 млн. канадських доларів на наступну діяльність:

1. Покращення потенціалу місцевої влади надавати високоякісні громадські послуги, головним в сфері водопостачання;
2. Посилення можливостей громадських організацій самостійно визначати свої пріоритетні соціальні та економічні потреби, спільно з місцевою владою розробляти стратегії для розв'язання своїх проблем, та мобілізувати ресурси, щоб фінансувати їх в визначених містах Криму;
3. Збільшення можливостей громад та місцевих виконавчих органів та впроваджувати гендерну політику, програми та проєкти, які відображають пріоритети та інтереси як жінок, так і чоловіків Криму.

А) Територія, охоплена заходами Програми:

В цьому контексті, ПРООН/МПВСР працює в 10 містах АР Крим – Саки, Джанкой, Щелкіно та Бахчисарай, Євпаторія та смт Нижньогірський, Красногвардійське, Зуя, Первомайське, Новоозерне.

Таблиця: Проєкти місцевих громад затвердежі для підтримки в контексті КАМР в 3 кварталі 2010 р.

N	ОГ/Мережа	Мета	Загал ьна варті сна, грн.	Співфінансування, грн.			Жінки	Чоловіки	Діти
				КАМР	Міська рада	ОГ/Мер ежа			
1.	Саки								
1.1	ГО «Кримська зірочка»	Капітальний ремонт системи водовідведення та туалетів	134750	52630	64325	17795	231	156	190
1.2	ОСББ «Лад»	Будівництво зовнішньої системи водовідведення	20420	7865	9613	2942	7	3	6
1.3	ОСББ «Согласіє»	Капітальний ремонт плаского даху	150670	60738	74235	15697	123	68	33
1.4	Благодійний фонд впровадження нових методів навчання і виховання	Ремонт плаского даху та зовнішніх стін	147945	59391	72589	15965	587	442	527
3	Джанкой								
3.1	ГО «Арніка»	Будівництво вуличної системи каналізації	124613	50063	1189	1336	27	28	11
4	Євпаторія								
4.1	ГО «Опікунська рада «Сприяння» гімназії N8»	Капітальний ремонт туалетів заміна труб системи водопостачання та водовідведення	121099	52812	52812	15475	828	737	731
4.2	ГО «Опікунська рада «Спектр» школи N11»	Заміна труб системи опалення в підвалі	116865	52092	52092	12681	760	713	700
4.3	ГО «Опікунська рада «Турбота» школи N12»	Заміна труб системи опалення в підвалі	97793	43782	43782	10229	734	375	672
4.4	ГО «Опікунська рада школи N 14-Ліцей»	Капітальний ремонт туалетів заміна труб системи водопостачання та водовідведення	120355	52810	52810	14735	856	753	837

4.5	ОСББ «Будівельник»	Заміна старих труб гарячої води та системи опалення	90759	40547	40547	9665	165	102	36
5	Кагарлик								
5.1	ГО «Малятко»	Капітальний ремонт туалетів заміна труб системи водопостачання та водовідведення	60450	20000	28000	12450	126	19	30
6	Новоозерне								
6.1	ОГ «Якорьок»	Встановлення енергозберігаючих ПВХ вікон	224310	99000	99000	26310	195	126	156
	Разом:	*	1332590	443986	722119	166485	4639	3522	3929
	Відсоток, %	*	100,00	33,32	54,19	12,49	12090		

Загалом, Комітетом оцінки проектів ПРООН/МПВСР було підтримано 12 проектів місцевих громад в контексті Канадської агенції розвитку та співробітництва в 3-му кварталі 2010 р. Проекти принесуть користь 12090 особам, включаючи 4639 жінок, 3522 чоловіків and 3929 дітей.

Додаток – V:

Команда впровадження проекту

Персонал проекту

Ірина Скалій
Олена Урсу
Галина Смірнова
Леонід Туловський
Олександра Юдина
Лідія Мовчан
Ольга Осауленко
Андрій Руденко

Муніципальні команди реалізації

Івано-Франківськ	Богдан Білик Олег Федоришин	Муніципальний координатор програми (Квітень 2004 – дотепер) Громадський активіст (Червень 2004 – дотепер)
Рівне	Петро Вахнюк Олена Казьмірчук Людмила Постоянець	Муніципальний координатор програми (Лютий 2006 – дотепер) Громадський активіст (Червень 2004 – дотепер) Громадський активіст (Березень 2007 – дотепер)
Житомир	Олександр Круківський	Муніципальний координатор програми (липень 2006 – дотепер)
Галич	Оксана Стефунько Зоряна Мартинюк	Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер)
Миколаїв	Іван Богославець Олена Матюхіна Алла Манакова	Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер)
Новоград-Вол.	Ірина Гудзь	Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер)
Кіровське	Сергій Полисюк Павло Мороз Владислав Пахомов	Муніципальний координатор програми (Березень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Серпень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Серпень 2006 – дотепер)
Кагарлик	Вадим Візьонюк Оксана Федорченко	Муніципальний координатор програми (Червень 2006 – дотепер) Громадський активіст (березень 2007 – дотепер)
Гола Пристань	Ніна Шаманська Анна Сергеева	Муніципальний координатор програми (Червень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Червень 2006 – дотепер)
Вознесенськ	Олександр Заїка Юлія Гуртова	Муніципальний координатор програми (Серпень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Грудень 2008 – дотепер)
Українка	Лариса Фадєєва Олена Шаповал	Муніципальний координатор програми (липень 2009 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)
Нововолинськ	Борис Карпус Людмила Харевич	Муніципальний координатор програми (Жовтень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Жовтень 2006 – дотепер)
Могилів-Подільський	Володимир Поляк Сергій Тимуш Віктор Пічуров	Муніципальний координатор програми (Листопад 2006 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)
Львів	Наталія Міхнова	Муніципальний координатор програми (серпень 2010 – дотепер)
Рубіжне	Ірина Божич Аліна Адамчук	Муніципальний координатор програми (березень 2007 – дотепер) Громадський активіст (березень 2007 – дотепер)
Долина	Олександр Кізима	Муніципальний координатор програми (червень 2007 – дотепер)
Тульчин	Сергій Гаргат Олександр Мельник	Громадський активіст (червень 2007 – дотепер) Муніципальний координатор програми (серпень 2007 – дотепер)
Саки	Валерій Іванович Кузін Зера Емірсалієва	Муніципальний координатор програми (серпень 2007 – дотепер) Громадський активіст (листопад 2007 – дотепер)
Джанкой	Олена Шалашова Віктор Булігін	Муніципальний координатор програми (листопад 2007 – дотепер) Громадський активіст (листопад 2007 – дотепер)
Бахчисарай	Олександр Токарев	Муніципальний координатор програми (серпень 2008 – дотепер)
Щолкіно	Ольга Палагіцька	Муніципальний координатор програми (листопад 2007 – дотепер)
Нижньогірський	Тетяна Головченко	Муніципальний координатор програми (квітень 2009 – дотепер)
Зуя	Лахін Андрій	Муніципальний координатор програми (квітень 2009 – дотепер)
Красногвардійське	Вікторія Дорошенко	Муніципальний координатор програми (квітень 2009 – дотепер)
Первомайське	Ромаш Галина	Муніципальний координатор програми (квітень 2009 – дотепер)
Євпаторія	Кугель Едуард	Муніципальний координатор програми (жовтень 2009 – дотепер)
Новоозерне	Герасимчук Роман	Муніципальний координатор програми (жовтень 2009 – дотепер)

Наші контакти:**ПРООН/ Муніципальна програма врядування та сталого розвитку**

01023 м. Київ, вул. Еспланадна, 20, поверх 7-й (к. №35),

Тел.: 584-34-75, факс.: 584-34-76

<http://msdp.undp.org.ua> e-mail: mgsdp.info@undp.org.uaОксана Реміга, Старший програмний менеджер ПРООН – Oksana.Remiga@undp.orgІрина Скалій, Менеджер Проекту ПРООН/МПВРСР- iryna.skaliy@undp.org**Контактна інформація міст-партнерів проекту ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку»**

<u>Бахчисарай</u> <u>АР Крим</u>	Муніципальний координатор проекту: Рубаненко Костянтин Григорович Адреса: м. Бахчисарай, вул. Сімферопольська, 14, Тел.: (06554) 4-27-78, моб. (095) 422 83 56 e-mail: rubanenko-k@rambler.ru
<u>Вінниця</u>	Муніципальний координатор проекту: Кошелюк Мирослав Євгенович Адреса: Вінниця, вул. Соборна, 59. Тел.: (0342) 59 53 60 e-mail: koshelyuk@vmr.gov.ua www.vmr.gov.ua
<u>Вознесенськ</u> <u>Миколаївська обл.</u>	Муніципальний координатор проекту: Заїка Олександр Анатолійович Адреса: м. Вознесенськ, вул. Леніна, 41, Тел. (05134) 4-26-74, E-mail: vpmai@mail.ru http://voznensensk.osp-ua.info
<u>Галич</u> <u>Івано-Франківська обл.</u>	Муніципальний координатор проекту: Стефунько Оксана Михайлівна Адреса: 77100 м. Галич, Майдан Різдва, 16, Тел.: (03431) 2-21-88, 2-13-32, E-mail: oksana.stefunko@mail.ru http://www.galych-rada.gov.ua
<u>Гола Пристань</u> <u>Херсонська обл.</u>	Муніципальний координатор проекту: Шаманська Ніна Миколаївна Адреса: м. Гола Пристань, вул. 1 Травня, 14, Тел.: (05539) 2-69-79, 2-61-93, E-mail: sergeeva@online.ua , http://golapristan.org
<u>Джанкой</u> <u>АР Крим</u>	Муніципальний координатор проекту: Шалашова Олена Сергіївна Адреса: 96100 м. Джанкой, вул. Карла Маркса, 15/7, Тел.: (06564) 3-23-38, http://dzhankoi.org.ua , E-mail: dzhankoi_gik@rambler.ru
<u>Долина</u> <u>Івано-Франківська обл.</u>	Муніципальний координатор проекту: Кізима Олександр Романович Адреса: 77503 м. Долина, вул. Грушевського, 11, Тел. (03477) 2-52-30, 2-26-48, E-mail: SergEs@meta.ua , http://dolyna-rada.gov.ua
<u>Євпаторія</u> <u>АР Крим</u>	Муніципальний координатор проекту: Кугель Едуард Семенович Адреса: м. Євпаторія, просп. Леніна, 2, Тел. (06569) 3-35-50 E-mail: spip@meta.ua ,
<u>Житомир</u>	Муніципальний координатор проекту: Круківський Олександр Миколайович Адреса: 10014 м. Житомир, майдан ім. С.П.Корольова, 4/2, Тел./факс: (0412) 48-12-00 E-mail: municipal.zt@gmail.com , http://www.zt-rada.gov.ua/
<u>Зуя</u> <u>АР Крим</u>	Муніципальний координатор проекту: Кириленко Світлана Василівна Адреса: 97630 Білогірський р-н, Зуя, вул. Шосейна, 64 Тел./факс: (06559) 2-16-30, 2-61-31
<u>Івано-Франківськ</u>	Муніципальний координатор проекту: Білик Богдан Іванович Адреса: м. Івано-Франківськ, вул. Дністровська, 26, 2 поверх, Тел./факс: (0342) 55-18-42
<u>Кагарлик</u> <u>Київська обл.</u>	Муніципальний координатор проекту: Візьюнок Вадим Валерійович Адреса: м. Кагарлик, вул. Якіра, 1, каб.8, Тел.: (04573) 6-09-93, E-mail: fedorchenkom_rada@ukr.net
<u>Калинівка</u> <u>Вінницька обл.</u>	Міський голова: Кучинський Віталій Леонідович 22400, Калинівка вул. Дзержинського, 47 Тел.: 04333, 2-16-37, 4-00-06 e-mail: sekretar-kl@ukr.net ; kalynivka-vpi@i.ua
<u>Кіровське</u> <u>Донецька обл.</u>	Муніципальний координатор проекту: Полісюк Сергій Володимирович Адреса: м. Кіровське, вул. Шахтарська, 39, Тел.: (06250) 6-26-00, 6-39-51,
<u>Красногвардійське</u> <u>АР Крим</u>	Муніципальний координатор проекту: Дорошенко Вікторія Анатоліївна Адреса: 97000 смт Красногвардійське, вул. Совєцька, 3, Тел.: (06556) 2-38-20, E-mail: possovet07@list.ru , http://krasnogvardeyskoe.zxq.net/
<u>Львів</u>	Муніципальний координатор проекту: Міхнова Наталя Олегівна Адреса: 79008 Львів, пл. Ринок, 1, Тел.: (0322) 97-58-00, http://www.city-adm.lviv.ua E-mail: natalka@city-adm.lviv.ua

Миколаїв	Муніципальний координатор проекту: Богославець Іван Іванович Адреса: 54030 м. Миколаїв, вул. Адмірала Макарова, 7, Тел.: (0512) 36-10-95, E-mail: department_nik@mail.ru
Могилів-Подільський Вінницька обл.	Муніципальний координатор проекту: Поляк Володимир Миколайович Адреса: 24000 Вінницька обл., м. Могилів-Подільський, пл. Шевченка, 6/16 Тел.: (04337) 6-57-56, E-mail: vpolyak@mogpod.com.ua , http://www.misto.mogpod.com.ua
Нижньогірський АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Кондратюк Любов Іванівна Адреса: 97100, Нижньогірський, 8-а Шкільна, Тел.: (06557) 5-83-03, E-mail: nig_possovet@mail.ru
Нововолинськ Волинська обл.	Муніципальний координатор проекту: Карпус Борис Сергійович Адреса: м. Нововолинськ, просп. Дружби, 27, Тел.: (03344) 3-35-13, E-mail: NVinvest@ukr.net , karpusb@gmail.com http://www.novovolynsk-rada.gov.ua
Новоград-Волинський Житомирська обл.	Муніципальний координатор проекту: Гудзь Ірина Леонідівна Адреса: 11700, Новоград-Волинський, вул. Шевченка, 16, каб.11, Тел.: (04141) 5-22-15, тел./факс: 5-30-70 E-mail: mvp_nv@ukrpost.ua , http://www.novograd.osp-ua.info
Новоозерне АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Молодецький Сергій Іванович Адреса: смт Новоозерне, вул. Героїв Десантників, 3, Тел.: (06569) 4-60-21 www.novoozerno.net , e-mail: novoozerno@ukr.net
Первомайське АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Ромаш Галина Геннадіївна Адреса: 96300, Первомайське, вул. Радянська 3, Тел./факс: (06552) 9-12-33, тел.: 9-19-61 E-mail: possovet@list.ru , http://1mayskoe.zxq.net/
Рівне	Муніципальний координатор проекту: Вахнюк Петро Сидорович Адреса: м. Рівне, вул. Поштова, 2, Тел./факс: (0362) 22-24-97, E-mail: petr.vahnyuk@mail.ru , http://www.city-adm.rv.ua
Рубіжне Луганська обл.	Муніципальний координатор проекту: Божич Ірина Володимирівна Адреса: м. Рубіжне, пл. Леніна, 2, Тел.: (06453) 6-20-75, 7-00-06, E-mail: iniciativ@rambler.ru , http://www.rubizhne.lg.ua
Саки АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Кузін Валерій Іванович Адреса: 334310, м. Саки, вул. Леніна, 15, Тел.: (06536) 2-72-59, E-mail: org-otdel-saki@mail.ru , http://www.saki-rada.gov.ua
Тульчин Вінницька обл.	Муніципальний координатор проекту: Мельник Олександр Анатолійович Адреса: м.Тульчин, вул. Леніна, 1 оф. 114 Тел.: (04335) 2-28-99 , E-mail: Dasti11@yandex.ru
Українка Київська обл.	Муніципальний координатор проекту: Фадєєва Лариса Іванівна Адреса: м. Українка, пл. Шевченка 1, каб. 37 , Тел. (04572) 2-06-91, E-mail: lararada@ukr.net http://www.ukrainka.org
Щолкіно АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Палагіцька Ольга Іллівна, Адреса: 98213, Ленінський район, адміністративна будівля 48, Тел.: (06557) 5-83-03, http://schelkino.org E-mail: eolgai@yandex.ru

